

PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
im. Marii Konopnickiej w Piasecznie
na lata 2023-2024

„Przyszłość to trud, nie zejdzie ona z nieba przez żaden cud, lecz zdobyć ją trzeba.”

M. Konopnicka

WPROWADZENIE

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka.

WYCHOWANIE

Proces wspomagania dziecka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości: fizycznej, psychicznej, intelektualnej, społecznej i duchowej, na miarę jego możliwości. Zależy nam, aby uczniowie naszej szkoły umieli prowadzić zdrowy styl życia, budować satysfakcjonujące relacje i współpracować z innymi, brać odpowiedzialność za własne postępowanie, dbać o bezpieczeństwo własne i innych, dostrzegać potrzeby drugiego człowieka, kierować się przyjętymi w szkole wartościami, kształtować swoje postawy prospołeczne i patriotyczne.

PROFILAKTYKA

Proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posilkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie. Działania szkoły będą obejmować profilaktykę uniwersalną, skierowaną do wszystkich członków społeczności szkolne oraz wskazującą i selektywną – do wybranych grup uczniów, po wcześniejszej diagnozie problemów i zagrożeń.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły został opracowany po wcześniejszej ewaluacji Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki na rok szkolny 2022/2023, po rozpoznaniu potrzeb uczniów, po wnioskach z ankiety przeprowadzonej przez psychologa szkolnego w klasach IV-VIII pt. „Czynniki ryzyka i czynniki chroniące: uczniów przed ryzykownymi zachowaniami”, oczekiwań rodziców i nauczycieli. Został on oparty na misji i wizji szkoły. Treści programu zgodne są ze statutem szkoły, podstawą programową wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych.

Realizacja **Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego** zgodnie z jego założeniami ma doprowadzić do aktywnego rozwoju wszystkich sfer osobowości ucznia i umożliwić mu osiągnięcie szerokokorozumianego sukcesu. Zaspokajając jego potrzeby, nauczyciele, a w szczególności wychowawcy, kształtują samodzielne myślenie, budują wzajemne zaufanie, uczą otwartości na drugiego człowieka, wskazują, jak radzić sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi, wprowadzają normy sprzyjające postawom etycznym, zdrowemu stylowi życia bez substancji psychoaktywnych, wypracowują sposoby radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, dostarczają wiedzy o dobrym i zdrowym życiu, dają osobiste wsparcie. **Program Wychowawczo-Profilaktyczny** opisuje treści i działania skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców, związane z realizacją misji wychowawczej szkoły oraz zadań w zakresie wychowania, opieki i profilaktyki, zdiagnozowanych problemów występujących w naszej społeczności szkolnej. Wszyscy nauczyciele są zobligowani do podejmowania działań mających na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, dostosowane do jego możliwości i potrzeb.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas we współpracy z dyrekcją, nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, doradcą zawodowym, logopedą, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym, w tym

z instytucjami, innymi szkołami i organizacjami pozarządowymi.

Przy opracowaniu Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły uwzględniono:

- dotychczasowe doświadczenia szkoły;
- zebrane od rodziców, uczniów i nauczycieli propozycje dotyczące głównych problemów wychowawczych i profilaktycznych w szkole i środowisku;
- przeprowadzone badania na temat sytuacji wychowawczej, zagrożeń uzależnieniami w szkole i środowisku;
- przewidywane zmiany w szkole, środowisku i kraju, mogące mieć wpływ na proces wychowania.

Podstawą prawną Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są następujące dokumenty:

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. (Dz. U. z 2004r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.);
- Karta Nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982r. (Dz. U. z 2006r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.);
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (zwłaszcza art. 48, 53, 54, 70, 72);
- Program polityki prorodzinnej państwa z dnia 17 listopada 1998r. (rozdz. V);
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm., art. 33);
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych;
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017r., poz. 59);
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017r., poz. 356);

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 977);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001r., Nr 61 poz. 624 i Dz. U. z 2002r. Nr 10, poz. 96 oraz Dz. U. z 2003r. Nr 146, poz. 1416, z późn. zm.);
- Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015r., poz.1249);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczególnych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26, poz. 226);
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. Nr 10, poz. 55),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.);
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017r., poz. 1591);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 1999r. Nr 67, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1996 r. w sprawie sposobu organizowania i prowadzenia działalności w zakresie promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym (Dz. U. Nr 112, poz. 537);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 i ost. zm. z 25 czerwca 2002r. Dz. U. Nr 84, poz. 763);
- Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 maja 1998r. w sprawie przeciwdziałania i zwalczania zjawisk patologicznych wśród nieletnich;
- Rezolucja Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997r. w sprawie opracowania rządowego programu zapobiegania i eliminowania zjawiska wykorzystania seksualnego nieletnich (Monitor Polski Nr 50, poz. 476);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.);
- Statut Szkoły (ewaluowany na bieżąco zgodnie z rozporządzeniami MEN);
- Szkolny Zestaw Programów Nauczania;
- Koncepcja Pracy Szkoły.

MISJA SZKOŁY

Nauczanie i wspieranie rodziny w procesie wychowania, stwarzając uczniom optymalne warunki do wszechstronnego i harmonijnego rozwoju duchowego, intelektualnego oraz zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego. Wspieranie uczniów w procesie nabywania wiedzy, sprawności, postaw i nawyków, które zapewniają przygotowanie do racjonalnego i godnego życia oraz kontynuacji nauki na dalszym etapie.

WIZJA SZKOŁY

W naszej szkole dążymy do wychowania ucznia mającego świadomość, że jest członkiem społeczności ludzkiej. Uczymy kochać, szanować i żyć kulturą i tradycją narodu polskiego, regionu. Jednocześnie wychowujemy do szacunku, współpracy i otwartości na innych ludzi, ucząc obok języka polskiego innych języków, kultury europejskiej. Wychowujemy ucznia świadomego i odpowiedzialnego, posiadającego wiedzę i umiejętności konieczne do dalszej edukacji i właściwego funkcjonowania we współczesnym świecie, troszczącego się o swoje środowisko, w którym żyje. Dążymy do tego, aby nasza szkoła w środowisku lokalnym była postrzegana jako instytucja przyjazna i otwarta na potrzeby uczniów w celu zapewniania im wszechstronnego rozwoju i bezpieczeństwa.

- Szkoła stwarza uczniom bezpieczne i optymalne warunki do rozwoju postaw ważnych dla obywatela Polski i Europy.
- Kadre szkoły tworzy zespół nauczycieli nastawionych życzliwie do ucznia, rozwijających umiejętność twórczego rozwiązywania problemów.
- Szkoła jest otwarta na środowisko i współpracę z samorządem i innymi organizacjami działającymi na rzecz edukacji i pomocy społecznej.
- Szkoła realizuje program Szkół Promujących Zdrowie, program należy do priorytetów: promocja zdrowia dotyczy uczniów i pracowników.

MODEL ABSOLWENTA SZKOŁY

Uczeń kończący naszą szkołę dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, w domu i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną. Traktuje zdobywanie wiedzy jako podstawę własnego rozwoju. Działania zawarte w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent jest:

- dobrym obywatelem, świadomym swych praw i obowiązków, posiadającym godność, poczucie własnej wartości, szanującym prawa innych;
- człowiekiem optymistycznie patrzącym na świat, wierzącym w swoje możliwości, podejmującym wyzwania współczesności;
- człowiekiem aktywnym, ciekawym świata i wiedzy, mającym różnorodne zainteresowania, chętnie gromadzącym różne wiadomości;
- człowiekiem uczciwym, tolerancyjnym i odpowiedzialnym, odróżniającym dobro od zła, kierującym się zasadami moralnymi;
- człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, szanującym dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuki;
- człowiekiem dbającym o zdrowie i kondycję fizyczną oraz świadomym ich zależności od stanu środowiska naturalnego;
- człowiekiem kulturalnym, znającym normy dobrego zachowania się i postępującym według nich;
- człowiekiem krytycznym, potrafiącym dokonać samooceny, cieszącym się z sukcesów i potrafiącym akceptować porażki;
- człowiekiem otwartym, łatwo nawiązującym kontakty, umiejącym współdziałać w grupie i samodzielnie podejmującym działania;
- człowiekiem empatycznym, wrażliwym na potrzeby innych.

UCZESTNICY PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO SZKOŁY

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy programu.

Rodzice:

- mają prawo do wychowania zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi i moralnymi, jeśli nie są one w sprzeczności z prawami dziecka;
- wspierają dziecko we wszystkich jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa;
- współtworzą Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły;
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą;
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły;
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci (np. czuwają nad bezpiecznym korzystaniem z Internetu).

Wychowawcy klas:

- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie;
- wspierają rozwój uczniów i proces usamodzielniania się;
- prowadzą dokumentację nauczania;
- opracowują i realizują Program Wychowawczo-Profilaktyczny;
- koordynują pracę wychowawczo-profilaktyczną w zespole klasowym;
- dokonują rozpoznania sytuacji rodzinnej i osobistej ucznia;
- podejmują działania w przypadkach przemocy wobec niego, zaniedbań opiekuńczych, ujawnionych nałogów;
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- integrują i kierują zespołem klasowym;

- wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków, oceniają zachowania uczniów;
- wdrażają do samooceny postępów w zachowaniu, nadzorują realizację obowiązku nauki/obowiązku szkolnego;
- promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów;
- inspirują pracę zespołową w klasie, przydzielają zespołom zadania na rzecz klasy, szkoły i środowiska oraz oceniają stopień ich realizacji;
- współdziałają z nauczycielami uczącymi w klasie;
- współpracują z rodzicami; włączają ich w sprawy programowe i organizacyjne klasy;
- współpracują z dyrekcją szkoły, pedagogiem, pielęgniarką, specjalistami;
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka, policją, poradnią psychologiczno-pedagogiczną, sądami rodzinnymi.

Nauczyciele:

- oddziałują wychowawczo na uczniów niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych;
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, podczas wyjść i wyjazdów szkolnych;
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, informują o potrzebach związanych z problemami w nauce oraz o przejawianych zdolnościach;
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania;
- inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności;
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu;
- reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań;
- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów;
- wspólnie z pedagogiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów, dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia;
- współtworzą atmosferę życzliwości i zrozumienia, budzą szacunek swoją wiedzą, kompetencją i postawą;
- proponują uczniom pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i poza nią;
- realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły.

Uczniowie, Samorząd Uczniowski:

- przestrzegają regulaminu szkoły;
- współorganizują imprezy i akcje szkolne;
- znają i przestrzegają norm zachowania obowiązujących członków społeczności szkolnej;
- akceptują innych uczniów i szanują ich prawa, wydają opinie w przypadku przyznawanych kar zgodnie ze Statutem Szkoły;
- współtworzą społeczność szkolną i wykorzystują swe prawo do samorządności;
- kierują swym rozwojem i stają się coraz bardziej samodzielni;
- prowadzą zdrowy tryb życia, dbając o swoje środowisko;
- mają szacunek do kultury, języka i tradycji narodowej;
- uczestniczą w opiniowaniu dokumentów szkolnych (Statut Szkoły, Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny);

Środowisko lokalne (pomoc w oddziaływaniach profilaktycznych i wychowawczych):

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łęcznej;
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy Ludwin;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ludwinie;
- Komenda Powiatowa Policji w Łęcznej;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Piasecznie;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Rogóźnie;
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Ludwinie;
- Gminne Centrum Kultury i Sportu w Ludwinie;
- Bractwo św. Brata Alberta w Lublinie;
- Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie;

- Poleski Park Narodowy;
- Gminna Biblioteka w Piasecznie;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łęcznej;
- Powiatowy zespół ds. Szkół Promujących Zdrowie;
- Starostwo Powiatowe w Łęcznej.

Inne instytucje współpracujące ze szkołą przy realizacji programu (m.in. szkoły: Szkoła Podstawowa w Zezulinie, Ludwinie, Dratowie, Nadrybiu, Gimnazjum Publiczne w Ludwinie; poradnie specjalistyczne, stowarzyszenia i instytucje wspierające działania ekologiczne oraz promujące zdrowy styl życia).

Realizowane programy, podejmowane akcje, przedsięwzięcia o charakterze wychowawczo-profilaktycznym

1. Akcje:

- „Święto Rodziny”,
- „Sprzątanie Świata”,
- „Pomóż dzieciom przetrwać zimę”,
- zbiórka artykułów spożywczych dla Fundacji św. Brata Alberta,
- zbiórka nakrętek dla Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie,
- współpraca z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Janowicy,
- współpraca z Poleskim Parkiem Narodowym – prelekcja przedstawiciela PPN, zbieranie pokarmu dla zwierząt w celu dokarmiania ich zimą, wyjazd uczniów do PPN,
- „Dzień Ziemi”,
- zbiórka surowców wtórnych,
- współpraca z Gminnym Centrum Kultury i Sportu w Ludwinie.

2. Programy edukacji antynikotynowej pt. „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie”, „Czyste powietrze wokół nas”.

3. Udział szkoły w programie: „Owoce i warzywa”, „Mleko z klasą”.

4. Konkurs wewnątrzszkolny dla kl. IV-VII „Młodzi Ratownicy”.

5. Działania podejmowane w ramach programu „Sieć Szkół Promujących Zdrowie”.
6. Realizowanie kalendarza imprez i uroczystości szkolnych zgodnie z harmonogramem.

GŁÓWNE CELE WYCHOWANIA I PROFILAKTYKI

1. **Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków.**
2. **Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia, uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia; kształtowanie postaw dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.**
3. **Kształtowanie stałych sprawności w czynieniu dobra, efektywnej współpracy i komunikacji z rówieśnikami i dorosłymi. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej.**
4. **Wspieranie rozwoju intelektualnego, fizycznego, duchowego i emocjonalnego; przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym sięganiu do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, w tym wsparcie powrotu do szkół języka łacińskiego.**
5. **Przeciwdziałanie agresji, w tym uwzględnienie bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.**
6. **Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych; propagowanie ekologicznego, zdrowego stylu życia.**

I ETAP EDUKACYJNY – Klasy I – III

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków.

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
<p>1. Zapoznanie z symbolami narodowymi. Poznanie przez uczniów najbliższej okolicy, stolicy i innych miast polskich. Poznanie swojej miejscowości. Poznanie sylwetek słynnych Polaków, patronki szkoły.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki, wycieczki; • Udział w uroczystościach szkolnych i gminnych o wymowie patriotycznej; • Filmy edukacyjne. 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy</p>	<p>cały rok</p>
<p>2. Integrowanie wychowawczych działań szkoły i rodziny. Festyny integracyjne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Angażowanie rodziców do sprawowania opieki w czasie uroczystości szkolnych, wycieczek i rajdów, Rajd Rowerowy „O grono jarzębiny”; • Festyn „Święto Rodziny – Dzień Matki, Ojca, Dziecka”; • Prezentacje uczniów w czasie wywiadówki oraz mszy świętej w kościele parafialnym („Jasełka”, spotkania integracyjne, scenki rodzajowe, festyny, Pierwszy Dzień Wiosny, Dzień Rodziny); • Zebrania rodziców. 	<p>wychowawcy klas, nauczyciele, dyrektor</p>	<p>wg potrzeb; grudzień, styczeń, kwiecień, czerwiec</p>

<p>3.Ochrona praw dziecka w sytuacjach niewydolności rodziny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Badanie środowiska rodzinnego uczniów – wywiad środowiskowy; • Wskazywanie dróg uzyskiwania pomocy w sytuacjach dysfunkcyjności środowiska rodzinnego. 	<p>wychowawcy, wszyscy nauczyciele, opieka społeczna, dyrektor</p>	<p>wg planów wychowawczych, wg potrzeb, maj</p>
<p>4. Wdrażanie do podejmowania zadań i brania odpowiedzialności za ich realizację (trójki klasowe, pełnienie dyżurów). Wspólne organizowanie imprez klasowych, niektórych zajęć, dekoracji klasy itp. Samopomoc koleżeńska, opieka nad klasopracownią.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wybory samorządu klasowego, przydział czynności; • Współuczestniczenie uczniów w przygotowywaniu imprez klasowych; • Pomoc słabszym, niepełnosprawnym, chorym. 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy, pielęgniarka szkolna</p>	<p>cały rok</p>
<p>5. Zapoznanie z podstawowymi prawami ucznia, dziecka, człowieka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na temat praw dziecka (Konwencja Praw Dziecka); • Filmy, rozmowy z wychowawcą. 	<p>wychowawcy, wszyscy nauczyciele</p>	<p>cały rok</p>
<p>6. Omówienie z uczniami praw i obowiązków dziecka w rodzinie. Wzmacnianie więzi emocjonalnej z rodziną. Przekazywanie systemów wartości związanych z rodziną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki; • Organizowanie Dnia Dziecka, Matki, Ojca, Babci, Dziadka, Dni Rodziny. 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy, rodzice, pracownicy szkoły</p>	<p>cały rok</p>

**2. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia, uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia;
kształtowanie postaw dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.**

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
<p>1. Uświadomienie skutków zdrowotnych niebezpiecznych i brawurowych zachowań na przerwach, w szatni i wycieczkach oraz zachowania w czasie wolnym, jeziora – wakacje, zima – niekorzystanie z zamrzniętych akwenów wodnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki – apele porządkowe; • Zapoznanie z regulaminami obowiązującymi na terenie szkoły (klas, sali zastępczej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki, pracowni komputerowej); • Spotkania z przedstawicielami policji, straży pożarnej, ratownikami medycznymi: niekorzystanie z zamrzniętych akwenów wodnych, jeziora w wakacje, bezpieczeństwo na drodze jako uczestnik ruchu; • Promowanie aktywności fizycznej (wyjazdy na basen i nauka pływania ze względu na bliskość jezior). 	<p>wszyscy nauczyciele, dyrektor, nauczyciele, wychowawcy klas</p>	<p>początek roku szkolnego, wg planów wychowawczych</p>
<p>2. Zapobieganie panice i zachowaniom histerycznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z planem ewakuacji szkoły i z zachowaniem na wypadek ataku terrorystycznego; • Próbną ewakuacją uczniów. 	<p>G. Sacawa-Kuźmicz, wychowawcy, dyrektor</p>	<p>wrzesień, kwiecień/maj</p>
<p>3. Powiadamianie o wypadkach osób kompetentnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspozowanie w widocznym miejscu numerów telefonów alarmowych; • Spotkania z przedstawicielami policji, straży pożarnej, ratownikami medycznymi: bezpieczeństwo na drodze jako uczestnik ruchu, reagowanie w przypadku wypadku drogowego, pożaru, podtopienia nad jeziorem itp.; • Zapoznanie uczniów z zasadami udzielania 	<p>dyrektor, wszyscy nauczyciele, A. Zakostowicz, N. Kaszyca</p>	<p>cały rok, luty-kwiecień, maj/czerwiec</p>

	pierwszej pomocy przedmedycznej.		
4. Nabywanie umiejętności zachowania się w przypadkach kontaktu z przedmiotami niebezpiecznymi (petardy, niewybuchy, substancje toksyczne i inne).	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia w rozpoznawaniu sygnałów alarmowych; • Omawianie prawdziwych sytuacji kontaktu z przedmiotami niebezpiecznymi (skutki i sposoby postępowania); • Filmy edukacyjne dla dzieci; • Pogadanki w okresie największego zainteresowania młodzieży artykułami pirotechnicznymi (Święta Bożego Narodzenia, Nowy Rok). 	wychowawcy	wrzesień, kwiecień/maj, kilka razy w roku, grudzień/styczeń
5. Bezpieczna droga do szkoły. Zagrożenia związane z miejscem zamieszkania. Bezpieczna i przyjazna szkoła.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na zajęciach lekcyjnych. Projekt „Wypadki na drogach – porozmawiajmy”, „Bezpiecznie na wsi” KRUS; • Przyrowadzanie i odbieranie ze szkoły uczniów oddziału przedszkolnego przez rodziców; • Udział w akcji PZU, KRUS „Bezpieczna i przyjazna szkoła”, „Bezpieczna droga do i ze szkoły”; • Uświadomienie niebezpieczeństw w miejscu zamieszkania wynikających z atrakcyjności turystycznej regionu – spotkania z nieznanymi, kształtowanie postaw ograniczonego zaufania do osób nieznanymi. 	M. Ozga, A. Zakostowicz, G. Sacawa-Kuźmicz, wychowawcy klas, nauczyciele, dyrektor, rodzice	cały rok, kwiecień, czerwiec
6. Pomoc rodzinie w sytuacjach losowych, problemach materialnych i społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Konsultacje indywidualne dla rodziców; • Współpraca z instytucjami wspierającymi rodziny – GOPS Ludwin, Policja, Komisja Interdyscyplinarna; 	wszyscy nauczyciele, dyrektor, wychowawcy klas	wg potrzeb, wg harmonogramu konsultacji z nauczycielami

	<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowanie obiadów, pomoc materialna; • Organizowanie zbiórek: nakrętek, środków czystości; • Udział w akcjach charytatywnych UNICEF. 		
3. Kształtowanie stałych sprawności w czynieniu dobra, efektywnej współpracy i komunikacji z rówieśnikami i dorosłymi. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej.			
Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
1.Uczenie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, negocjowania, przepraszenia i przebaczenia.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie zabaw z zachowaniami grzecznościowymi; • Odgrywanie ról; • Pogadanki. 	wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas	cały rok
2.Uczenie współdziałania w grupie rówieśniczej z nastawieniem na szacunek dla różnic między ludźmi, bez względu na religię i kraj pochodzenia.	<ul style="list-style-type: none"> • Zabawy i spotkania integrujące zespoły uczniów, uczenie tolerancji i równości; • Działania antydyskryminacyjne – promowanie postaw szacunku do drugiego człowieka. Szkoła jako miejsce wolne od stereotypów: przeciwdziałanie przemocy motywowanej uprzedzeniami, świadome działania podnoszące wiedzę i umiejętności wpływające na postawy oraz odpowiednie traktowanie innych bez względu na płeć, kolor skóry, pochodzenie; • Wspólny udział klas w wyjazdach edukacyjnych, wycieczkach szkolnych. 	wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas	wrzesień/ październik, cały rok, wg potrzeb

<p>3. Dostrzeganie osób niepełnosprawnych, w podeszłym wieku, samotnych i potrzebujących pomocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na zajęciach edukacyjnych klas I – III o sytuacji osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych – uczenie empatii; • Wielopokoleniowe Spotkania; np. spotkanie wigilijne w szkole; • Uroczystości z okazji Dnia Babci, Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Rodziny. 	<p>wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele</p>	<p>cały rok</p>
<p>4. Dostrzeganie pozytywnych wzorców, organizowanie integracyjnych zabaw szkolnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentowanie własnych zainteresowań; • Festyny rodzinne; • Stwarzanie sytuacji do prezentowania swojego wizerunku (hobby, zainteresowania, pasji) – wystawka prac małych artystów. 	<p>wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele</p>	<p>cały rok</p>
<p>5. Wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego, w tym koleżeństwa i przyjaźni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie pomocy i wsparcia koleżeńskiego, pomoc uczniom słabszym; • Pogadanki wychowawcze i zajęcia edukacyjne; • Scenki rodzajowe – budzenie uczucia empatii i wrażliwości na drugiego człowieka; • Wspólne obchodzenie świąt, integracja klasy: andrzejki, mikołajki, Wigilia klasowa, wycieczki, zabawy klasowe. 	<p>wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, rodzice</p>	<p>cały rok, wg potrzeb</p>
<p>6. Wyrabianie umiejętności akceptacji, uczenie odpowiedzialności za siebie i innych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia edukacyjne i pogadanki wychowawcze; • Scenki dramatyczne. 	<p>wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele</p>	<p>cały rok, wg potrzeb</p>

4. Wspieranie rozwoju intelektualnego, fizycznego, duchowego i emocjonalnego; przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym sięganiu do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, w tym wsparcie powrotu do szkół języka łacińskiego

Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
1. Stwarzanie okazji do przeżycia sukcesu. Rozwijanie zdolności.	<ul style="list-style-type: none"> • Konkursy szkolne, zawody sportowe – stosowanie zasad „Czystej gry”; • Stwarzanie sytuacji przeżywania emocji związanych z wygraną, uczenie przegrywania i przyjmowania porażki; • Prowadzenie kół zainteresowań; umożliwianie optymalnego rozwoju uczniom zdolnym. 	opiekunowie kół zainteresowań, wychowawcy klas, nauczyciel w-f	cały rok
2. Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym poprzez wczesne wykrywanie trudności w nauce i problemów wychowawczych. Pomoc psychologiczna.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmowy z rodzicami – uświadomienie konieczności przeprowadzania badań w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej; • Pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów; • Praca w grupach koleżeńskich; • Prowadzenie zindywidualizowanych i indywidualnych zajęć z dziećmi mającymi deficyty rozwojowe, zorganizowanie zajęć rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych i dydaktyczno-wyrównawczych; • Zajęcia ze specjalistami, np. logopedami; • Poradnictwo dla rodziców w sprawie metod postępowania z uczniem mającym trudności w nauce, zachowaniu; 	wychowawcy klas, psychologowie, pracownicy PPP w Łącznej, oligofrenopedagodzy, logopedzi, wszyscy nauczyciele, dyrektor	cały rok, wg potrzeb

	<ul style="list-style-type: none"> • Zorganizowanie prelekcji prowadzonych przez pracowników PPP w Łęcznej na temat niepowodzeń szkolnych i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. 		
3. Wyjazdy do teatrów, kin, filharmonii, muzeów. Zajęcia edukacyjne w Gminnej Bibliotece Publicznej. Oglądanie spektakli teatralnych, inscenizacji przygotowanych przez uczniów. Edukacja czytelnicza i medialna.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki; • Wycieczki klasowe i szkolne; • Lekcje biblioteczne; • Konkursy; • Spotkania edukacyjno-okolicznościowe; • Apele okolicznościowe. 	wychowawcy klas, nauczyciel bibliotekarz, wszyscy nauczyciele	wg potrzeb
5. Przeciwdziałanie agresji, w tym uwzględnienie bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie			
Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
1. Zapobieganie przyzwalaniu na zachowania nieakceptowane społecznie, agresywne i dewastujące otoczenie. Asertywność.	<ul style="list-style-type: none"> • Trening poprawnej komunikacji; • Trening asertywności, odmawiania, stanowczego i grzecznego mówienia „nie”; • Promowanie zasad uczciwego, sprawiedliwego i honorowego postępowania; • Analiza lektur ukazujących pozytywne relacje człowiek – człowiek; • Program „Kultura słowa”, niwelowanie wulgaryzmów; • Uczenie poprzez przykłady właściwego rozumienia solidarności grupowej. 	wszyscy nauczyciele, dyrektor, pedagog, wychowawcy klas	cały rok, wg potrzeb

<p>2. Wskazywanie możliwości unikania agresji (werbalnej i niewerbalnej).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jacy jesteśmy – jak widzą nas inni, psychodramy; • Tolerancja, akceptacja drugiego człowieka i jego odmienności; • Analiza lektur ukazujących pozytywne relacje człowiek – człowiek; • Program „Kultura słowa”, niwelowanie wulgaryzmów; • Omawianie przypadków zachowań agresywnych, przemocy werbalnej i niewerbalnej. 	<p>wszyscy nauczyciele, dyrektor, pedagog, wychowawcy klas, rodzice</p>	<p>cały rok, wg potrzeb</p>
<p>3. Działania antydyskryminacyjne, tolerancja, akceptacja drugiego człowieka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dyskusje, pogadanki na temat „Co to jest dyskryminacja?”; • Tolerancja, akceptacja drugiego człowieka, jego odmienności; • Zabawy integrujące, dyskoteki, spotkania klasowe, uroczystości klasowe i szkolne. 	<p>wszyscy nauczyciele, dyrektor, wychowawcy klas, rodzice</p>	<p>cały rok, wg potrzeb, wg potrzeb zgłaszanych przez SU</p>
<p>4. Uczenie rozładowywania napięć: zdrowych, przynoszących ulgę, dopuszczalnych społecznie. Uczenie umiejętności kibicowania, sportowa rywalizacja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uczenie poprzez przykłady właściwego rozumienia solidarności grupowej; • Sportowa rywalizacja, zasady czystej gry; • Propagowanie aktywności fizycznej jako sposobu na rozładowanie napięć; • Zawody sportowe, rajdy, biwaki, wycieczki; • Pogadanki, psychodramy, odgrywanie ról. 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas</p>	<p>cały rok, wg potrzeb, wg potrzeb zgłaszanych przez SU</p>
<p>5. Edukacja z zakresu zjawiska przemocy; werbalnej, niewerbalnej, przemocy w sieci – cyberprzemocy. Zagrożenia w czasopiśmie, Internecie, telewizji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omawianie przypadków zachowań agresywnych, przemocy werbalnej i niewerbalnej; • Wyjaśnienie zjawiska cyberprzemocy, omawianie przykładów takiego typu przemocy – natychmiastowe reagowanie; • Rozmowy z dziećmi, rodzicami, zwrócenie uwagi na to, co czytają dzieci, co oglądają, jak długo 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog, dyrektor</p>	<p>cały rok, wg potrzeb</p>

	<p>spędzają czas przed komputerem, urządzeniami mobilnymi i telewizorem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promowanie aktywności fizycznej (wyjazdy na basen) jako alternatywa dla Internetu, gier komputerowych i telewizji. 		
6. Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych; propagowanie ekologicznego, zdrowego stylu życia.			
Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
1. Wdrażanie zasad dbałości o higienę. „Moje dziecko idzie do szkoły”.	<ul style="list-style-type: none"> • Uczenie i przypominanie prawidłowej postawy w czasie nauki i zabawy; • Prowadzenie zajęć gimnastyki korekcyjnej; • Spotkania z pielęgniarką szkolną – pogadanki; • Fluoryzacja zębów; • Kwiecień Miesiącem Kultury Zdrowotnej – apel; • Realizacja programów zdrowotnych; • Pogadanki, konkursy plastyczne dla uczniów; • Prelekcje dla rodziców dotyczące wspierania rozwoju i zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zapobieganie najczęstszym problemom zdrowotnym i społecznym dzieci. 	<p>wszyscy nauczyciele, dyrektor, pielęgniarka szkolna, wychowawcy klas, E. Bogusz, N. Kaszyca</p>	<p>wrzesień, cały rok, zajęcia wg planu, kwiecień</p>
2. Kształtowanie postaw związanych z ochroną środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none"> • Uczenie oszczędnego gospodarowania wodą; • Zagrożenia związane z wypalaniem traw; • Zbiórka zużytych baterii i akumulatorów; • Selektywna zbiórka surowców wtórnych – recykling i jego korzyści; • Kształtowanie zachowań ekologicznych poprzez 	<p>wychowawcy klas, N. Kaszyca</p>	<p>wrzesień, kwiecień, maj-czerwiec, cały rok</p>

	konkursy i akcje organizowane przez SKO.		
3. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce.	<ul style="list-style-type: none"> • „Nie pal przy mnie proszę” – kl. I-III; • Pogadanki na zebraniach dla rodziców, bezpłatne rozdawanie ulotek informacyjnych o szkodliwości palenia tytoniu; • Wykonanie wystawki prac plastycznych dotyczących szkodliwości nałogu palenia papierosów – organizacja plastycznego konkursu SKO – „Nie puszczaj pieniędzy z dymem”; • Światowy Dzień bez Tytoniu, apel. 	wychowawcy klas, N. Kaszyca	cały rok
4. Profilaktyka chorób zakaźnych: profilaktyka zakażeń meningokokowych – realizacja programu „Pierwszy dzwonek”, profilaktyka grypy.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki, prelekcje; • Prezentacje multimedialne. 	wychowawcy klas, dyrektor	cały rok, marzec, październik, grudzień
5. Promowanie zdrowego stylu życia, promocja zdrowego żywienia i aktywności fizycznej uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowy konkurs Wiedzy o Zdrowiu; • Uczestnictwo w programach „Owoce i warzywa w szkole”, „Mleko z klasą”. 	wychowawcy klas, nauczyciel w-f, N. Kaszyca, SU, pielęgniarka szkolna, dyrektor, rodzice	wg planów wychowawczych, cały rok, luty-marzec, kwiecień, na zebraniach rodziców
6. Podejmowanie działań dla ochrony i poszanowania zdrowia własnego i innych – negatywnego stosunku do alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy, zagrożenia środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogizacja rodziców – prelekcja na temat nikotynizmu, uzależnień. Wystawka dotycząca profilaktyki uzależnień; • Konkurs plastyczny nt. uzależnień; • Powiatowy konkurs Wiedzy o Zdrowiu; • Kontynuacja programu „Sieć Szkół Promujących 	pielęgniarka szkolna, nauczyciel przyrody, nauczyciel plastyki, A. Zakostowicz, N. Kaszyca	październik, luty, kwiecień, cały rok

	<p>Zdrowie” – spotkania z uczniami, rodzicami – poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenia środowiska naturalnego – grzyby, rośliny trujące, zwierzęta; • Udział w akcji „Dzień Ziemi”; • Przystąpienie do akcji „Listy do Ziemi”. 		
7. Sposoby organizacji czasu wolnego i uświadamianie znaczenia czynnego wypoczynku.	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w jesiennym rajdzie kolarskim „O grono jarzębiny”; • Współpraca z Poleskim Parkiem Narodowym – konkurs „Poleski Park Narodowy – Cudze chwalice, swego nie znacie”; • Wędrówki piesze, rajdy rowerowe, wycieczki, gry i zabawy ruchowe, zajęcia terenowe; • Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze podczas dni wolnych od zajęć. 	wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, dyrektor	wg planów wychowawczych, cały rok, ferie zimowe, zimowa przerwa święteczna, wg potrzeb
8. Uświadomienie skutków uzależnień od gier komputerowych, telewizji, Internetu.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na zajęciach lekcyjnych na temat uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy w Internecie; • Uczenie umiejętnego korzystania z Internetu i komputera; wyważanie czasu spędzanego przed telewizorem i komputerem a nauką; • Aktywność fizyczna (nauka pływania, wyjazdy na basen) jako alternatywa dla Internetu, gier komputerowych i telewizji. 	wychowawcy klas	cały rok, wg potrzeb
9. Ukazywanie wpływu reklam i środowiska masowego przekazu na zachowania młodych ludzi.	<ul style="list-style-type: none"> • Scenki dramatyczne, plakaty, antyreklama; • Dostrzeganie różnic między rzeczywistością a przekazem medialnym; • Kształcenie umiejętności krytycznego wyboru 	wychowawcy klas, SU	wg planów wychowawczych, kwiecień-maj

	informacji medialnych.		
--	------------------------	--	--

II ETAP EDUKACYJNY – Klasy IV – VIII

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej, świadomości swoich praw i obowiązków.			
Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
<p>1. Zapoznanie z symbolami narodowymi, kształtowanie postaw patriotycznych. Poznawanie przez uczniów najbliższej okolicy, stolicy i innych miast polskich. Poznawanie swojej miejscowości. Poznawanie sylwetek słynnych Polaków, patronki szkoły. Zapoznanie uczniów z ceremoniałem i tradycjami panującymi w szkole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki, wycieczki; • Udział w uroczystościach szkolnych i gminnych o wymowie patriotycznej; • Filmy edukacyjne; • Lekcje o treściach patriotycznych (historia, plastyka, język polski); • Spotkania z zasłużonymi ludźmi; • Apele i akademie; organizowanie obchodów świąt narodowych i religijnych, m.in. Święto Komisji Edukacji Narodowej, Dzień Papieski, Święto Niepodległości, Konstytucja 3 Maja; • Organizacja konkursów szkolnych i międzyszkolnych; • Poznanie zabytków i muzeum w Łęcznej i okolicy. Poznanie legend związanych z Łęczną i jej okolicą. 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas, nauczyciel muzyki, nauczyciele poloniści, nauczyciele odpowiedzialni za organizację apeli okolicznościowych, dyrektor</p>	<p>cały rok</p>
<p>2. Integrowanie wychowawczych działań szkoły i rodziny. Festyny integracyjne.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Angażowanie rodziców do sprawowania opieki w czasie uroczystości szkolnych, wycieczek i rajdów; • Festyn Rodzinny – Dzień Matki, Ojca, Dziecka; 	<p>wychowawcy klas, nauczyciele, dyrektor</p>	<p>wg potrzeb; grudzień, styczeń, kwiecień, czerwiec</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentacje uczniów w czasie wywiadówki oraz mszy świętej w kościele parafialnym („Jasełka”, spotkania integracyjne, scenki rodzajowe, festyny, Pierwszy Dzień Wiosny, Dzień Rodziny); • Zebrania rodziców. 		
3.Ochrona praw dziecka w sytuacjach niewydolności rodziny.	<ul style="list-style-type: none"> • Badanie środowiska rodzinnego uczniów – wywiad środowiskowy; • Wskazywanie dróg uzyskiwania pomocy w sytuacjach dysfunkcyjności środowiska rodzinnego. 	wychowawcy, wszyscy nauczyciele, opieka społeczna, dyrektor	wg planów wychowawczych, wg potrzeb, maj
4. Wdrażanie do podejmowania zadań i brania odpowiedzialności za ich realizację (trójki klasowe, pełnienie dyżurów). Wspólne organizowanie imprez klasowych, niektórych zajęć, dekoracji klasy itp. Samopomoc koleżeńska, opieka nad klasopracownią.	<ul style="list-style-type: none"> • Wybory samorządu klasowego, przydział czynności; • Współuczestniczenie uczniów w przygotowywaniu imprez klasowych; • Pomoc słabszym, niepełnosprawnym, chorym. 	wszyscy nauczyciele, wychowawcy, pielęgniarka szkolna	cały rok
5. Zapoznanie z podstawowymi prawami ucznia, dziecka, człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na temat praw dziecka (Konwencja Praw Dziecka); • Zapoznanie uczniów z zasadami funkcjonowania demokratycznego państwa; • Wskazywanie przejawów samorządności uczniów w szkole, np. wybory do Samorządu Uczniowskiego, wybór opiekuna SU, Dzień Samorządności; • Filmy, rozmowy z wychowawcą. 	wychowawcy, wszyscy nauczyciele	cały rok

<p>6. Omówienie z uczniami praw i obowiązków dziecka w rodzinie. Wzmacnianie więzi emocjonalnej z rodziną. Przekazywanie systemów wartości związanych z rodziną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki; • Organizowanie Dnia Dziecka, Matki, Ojca, Babci, Dziadka, Dni Rodziny. 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy, rodzice, pracownicy szkoły</p>	<p>cały rok</p>
<p>2. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia, uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia; kształtowanie postaw dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.</p>			
Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
<p>1. Uświadomienie skutków zdrowotnych niebezpiecznych i brawurowych zachowań na przerwach, w szatni i wycieczkach oraz zachowania w czasie wolnym, jeziora – wakacje, zima – niekorzystanie z zamrzniętych akwenów wodnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki – apele porządkowe; • Zapoznanie z regulaminami obowiązującymi na terenie szkoły (klas, sali zastępczej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki, pracowni komputerowej); • Spotkania z przedstawicielami policji, straży pożarnej, ratownikami medycznymi: niekorzystanie z zamrzniętych akwenów wodnych, zabawy na śniegu i lodzie, jeziora w wakacje, wypoczynek nad wodą i w lesie, bezpieczeństwo na drodze jako uczestnik ruchu, bezpieczeństwo w gospodarstwie rolnym; • Promowanie aktywności fizycznej (wyjazdy na basen i nauka pływania ze względu na bliskość jezior). 	<p>wszyscy nauczyciele, dyrektor, wychowawcy klas, policja, straż pożarna, pracownicy PIP, pielęgniarka szkolna, ratownicy medyczni, pracownicy PPN</p>	<p>początek roku szkolnego, wg planów wychowawczych</p>
<p>2. Zapobieganie panice i zachowaniom histerycznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z planem ewakuacji szkoły i z zachowaniem na wypadek ataku terrorystycznego; • Próbna ewakuacja uczniów; • Zapoznanie uczniów z zasadami udzielania 	<p>G. Sacawa-Kuźmich, N. Kaszyca, wychowawcy klas, dyrektor</p>	<p>wrzesień, kwiecień/maj</p>

	pierwszej pomocy przedmedycznej.		
3. Powiadamianie o wypadkach osób kompetentnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspozowanie w widocznym miejscu numerów telefonów alarmowych; • Spotkania z przedstawicielami policji, straży pożarnej, ratownikami medycznymi: bezpieczeństwo na drodze jako uczestnik ruchu, reagowanie w przypadku wypadku drogowego, pożaru, podtopienia nad jeziorem, kradzieży itp.; • Udział w konkursie „Młodzież zapobiega pożarom”; • Zapoznanie uczniów z zasadami udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. 	dyrektor, wszyscy nauczyciele, A. Zakostowicz, N. Kaszyca	cały rok, luty-kwiecień, maj/czerwiec
4. Nabywanie umiejętności zachowania się w przypadkach kontaktu z przedmiotami niebezpiecznymi (petardy, niewybuchy, substancje toksyczne i inne).	<ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia w rozpoznawaniu sygnałów alarmowych; • Omawianie prawdziwych sytuacji kontaktu z przedmiotami niebezpiecznymi (skutki i sposoby postępowania); • Filmy edukacyjne dla dzieci; • Pogadanki w okresie największego zainteresowania młodzieży artykułami pirotechnicznymi (Święta Bożego Narodzenia, Nowy Rok). 	wychowawcy	wrzesień, kwiecień/maj, kilka razy w roku, grudzień/styczeń
5. Bezpieczna droga do szkoły. Zagrożenia związane z miejscem zamieszkania. Bezpieczna i przyjazna szkoła.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na zajęciach lekcyjnych. „Bezpiecznie na wsi” KRUS; • Przyprawianie i odbieranie ze szkoły uczniów oddziału przedszkolnego przez rodziców; • Uświadczenie niebezpieczeństw w miejscu zamieszkania wynikających z atrakcyjności turystycznej regionu – spotkania z nieznanymi, 	M. Ozga, A. Zakostowicz, G. Sacawa-Kuźmicz, wychowawcy klas, nauczyciele, dyrektor, rodzice	cały rok, kwiecień, czerwiec

	kształtowanie postaw ograniczonego zaufania do osób nieznajomych; <ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie kursu na kartę rowerową. 		
6. Pomoc rodzinie w sytuacjach losowych, problemach materialnych i społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> Konsultacje indywidualne dla rodziców; Współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę – GOPS Ludwin, Policja, Komisja Interdyscyplinarna; Dofinansowanie obiadów, pomoc materialna; Organizowanie zbiórek: nakrętek, środków czystości; Udział w akcjach charytatywnych UNICEF. 	wszyscy nauczyciele, dyrektor, wychowawcy klas	wg potrzeb, wg harmonogramu konsultacji z nauczycielami
3. Kształtowanie stałych sprawności w czynieniu dobra, efektywnej współpracy i komunikacji z rówieśnikami i dorosłymi. Wdrażanie do życia w społeczności szkolnej i w grupie rówieśniczej.			
Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
1. Uczenie konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, negocjowania, przeproszania i przebaczenia.	<ul style="list-style-type: none"> Organizowanie zabaw z zachowaniami grzecznościowymi; Odgrywanie ról; Pogadanki. 	wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas	cały rok

<p>2.Uczenie współdziałania w grupie rówieśniczej z nastawieniem na szacunek dla różnic między ludźmi, bez względu na religię i kraj pochodzenia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zabawy i spotkania integrujące zespoły uczniów, uczenie tolerancji i równości; • Działania antydyskryminacyjne – promowanie postaw szacunku do drugiego człowieka. Szkoła jako miejsce wolne od stereotypów: przeciwdziałanie przemocy motywowanej uprzedzeniami, świadome działania podnoszące wiedzę i umiejętności wpływające na postawy oraz odpowiednie traktowanie innych bez względu na płeć, kolor skóry, pochodzenie; • Wspólny udział klas w wyjazdach edukacyjnych, wycieczkach szkolnych; • Ukazanie zagrożeń wynikających z kontaktów z grupami nieformalnymi. 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas</p>	<p>wrzesień/ październik, cały rok, wg potrzeb</p>
<p>3.Dostrzeganie osób niepełnosprawnych, w podeszłym wieku, samotnych i potrzebujących pomocy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na zajęciach edukacyjnych klas IV–VIII o sytuacji osób niepełnosprawnych, starszych, samotnych – uczenie empatii; • „Wielopokoleniowe Spotkania”; • Uroczystości z okazji Dnia Babci, Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Rodziny; • Udział w akcjach charytatywnych, np. „Pomóż dzieciom przetrwać zimę”; • Działalność Wolontariatu. 	<p>wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, N. Kaszyca, E. Bogusz</p>	<p>cały rok, wg potrzeb</p>

4. Dostrzeganie pozytywnych wzorców, organizowanie integracyjnych zabaw szkolnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Prezentowanie własnych zainteresowań; • Festyny rodzinne; • Stwarzanie sytuacji do prezentowania swojego wizerunku (hobby, zainteresowania, pasji) – wystawka prac małych artystów. 	wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele	cały rok
5. Wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego, w tym koleżeństwa i przyjaźni.	<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie pomocy i wsparcia koleżeńskiego, pomoc uczniom słabszym; • Pogadanki wychowawcze i zajęcia edukacyjne; • Scenki rodzajowe – budzenie uczucia empatii i wrażliwości na drugiego człowieka; • Wspólne obchodzenie świąt, integracja klasy: andrzejki, mikołajki, Wigilia klasowa, wycieczki, zabawy klasowe; • Realizacja ogólnopolskiego projektu edukacyjnego „Polak ma esesę”, stawiającego na wspólną zabawę w dochodzeniu do wiedzy i integrację rówieśniczą. 	wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, rodzice	cały rok, wg potrzeb
6. Wyrabianie umiejętności akceptacji, uczenie odpowiedzialności za siebie i innych.	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia edukacyjne i pogadanki wychowawcze; • Scenki dramatyczne; • Działalność Wolontariatu w szkole. 	wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele	cały rok, wg potrzeb
4. Wspieranie rozwoju intelektualnego, fizycznego, duchowego i emocjonalnego; przygotowanie do odbioru dóbr kultury i sztuki, szanowanie dorobku narodowego przy jednoczesnym sięganiu do dziedzictwa cywilizacyjnego Europy, w tym wsparcie powrotu do szkół języka łacińskiego.			
Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
1. Stwarzanie okazji do przeżycia sukcesu. Rozwijanie zdolności.	<ul style="list-style-type: none"> • Konkursy szkolne, zawody sportowe – stosowanie 	opiekunowie kół zainteresowań,	cały rok

	<p>zasad „Czystej gry”;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stwarzanie sytuacji przeżywania emocji związanych z wygraną, uczenie przegrywania i przyjmowania porażki; • Prowadzenie kół zainteresowań, zajęć dodatkowych; umożliwianie optymalnego rozwoju uczniom zdolnym; • Przygotowywanie do udziału w konkursach różnego szczebla; organizowanie konkursów; • Wdrażanie uczniów do dokonywania samooceny działań i zachowania; • Realizacja innowacji pedagogicznej popularyzującej język łaciński; • Realizacja ogólnopolskiego projektu edukacyjnego „Polak ma esę”, stawiającego na wspólną zabawę w dochodzeniu do wiedzy i integrację rówieśniczą. 	<p>wychowawcy klas, nauczyciel w-f, nauczyciele, pracownicy GCKiS w Ludwinie</p>	
<p>2.Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym poprzez wczesne wykrywanie trudności w nauce i problemów wychowawczych. Pomoc psychologiczna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmowy z rodzicami – uświadomienie konieczności przeprowadzania badań w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej; • Pomoc w odkrywaniu własnych możliwości, predyspozycji, talentów; • Praca w grupach koleżeńskich; • Prowadzenie zindywidualizowanych i indywidualnych zajęć z dziećmi mającymi deficyty rozwojowe, zorganizowanie zajęć rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych, socjoterapeutycznych, dydaktyczno-wyrównawczych; • Zajęcia ze specjalistami, psychologami; • Zapoznanie z zasadami efektywnego uczenia się; 	<p>wychowawcy klas, psycholodzy, pracownicy PPP w Łęcznej, oligofrenopedagodzy, wszyscy nauczyciele, dyrektor</p>	<p>cały rok, wg potrzeb</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnictwo dla rodziców w sprawie metod postępowania z uczniem mającym trudności w nauce, zachowaniu; • Zorganizowanie prelekcji prowadzonych przez pracowników PPP w Łęcznej na temat niepowodzeń szkolnych i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. 		
3. Wyjazdy do teatrów, kin, filharmonii, muzeów. Zajęcia edukacyjne w Gminnej Bibliotece Publicznej. Oglądanie spektakli teatralnych, inscenizacji przygotowanych przez uczniów. Edukacja czytelnicza i medialna.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki; • Wycieczki klasowe i szkolne; • Lekcje biblioteczne; • Prace związane z promocją czytelnictwa; • Konkursy, np. czytelnicze, recytatorskie; • Spotkania edukacyjno-okolicznościowe; • Apele okolicznościowe. • Udział w Ogólnopolskiej akcji „Narodowe Czytanie” i organizacja związanego z tym wydarzeniem konkursu plastycznego. 	wychowawcy klas, nauczyciel bibliotekarz, wszyscy nauczyciele	wg potrzeb
5. Przeciwdziałanie agresji, w tym uwzględnienie bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.			
Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
1. Zapobieganie przyzwalaniu na zachowania nieakceptowane społecznie, agresywne i dewastujące otoczenie. Asertywność.	<ul style="list-style-type: none"> • Trening poprawnej komunikacji; • Trening asertywności, odmawiania, stanowczego i grzecznego mówienia „nie”; • Promowanie zasad uczciwego, sprawiedliwego i honorowego postępowania; • Analiza lektur ukazujących pozytywne relacje człowiek – człowiek; • Program „Kultura słowa”, niwelowanie 	wszyscy nauczyciele, dyrektor, pedagog, wychowawcy klas, pracownicy PPP, policja	cały rok, wg potrzeb

	<p>wulgaryzmów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uczenie poprzez przykłady właściwego rozumienia solidarności grupowej; • Promowanie odwagi cywilnej i reakcji w przypadku bycia świadkiem przemocy, wandalizmu, obrażania innego człowieka – uczenie „mądrej reakcji”; • Gry i ćwiczenia psychologiczne, dramy; • Historyjki obrazkowe, myślenie przyczynowo-skutkowe, drzewko decyzyjne; • Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łęcznej i funkcjonariuszami Policji. 		
<p>2. Wskazywanie możliwości unikania agresji (werbalnej i niewerbalnej). Rozbudowanie emocjonalnego słownictwa, zachęcanie do werbalizacji uczuć.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Jacy jesteśmy – jak widzą nas inni, psychodramy; • Tolerancja, akceptacja drugiego człowieka i jego odmienności; • Analiza lektur ukazujących pozytywne relacje człowiek – człowiek; • Program „Kultura słowa”, niwelowanie wulgaryzmów; • Uczenie aktywnego słuchania innych i publicznego zabierania głosu; • Omawianie przypadków zachowań agresywnych, przemocy werbalnej i niewerbalnej; • Uświadomienie, że zachowania agresywne są karalne. 	<p>wszyscy nauczyciele, dyrektor, pedagog, wychowawcy klas, rodzice</p>	<p>cały rok, wg potrzeb</p>
<p>3. Działania antydyskryminacyjne, tolerancja, akceptacja drugiego człowieka.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dyskusje, pogadanki na temat „Co to jest dyskryminacja?”; • Tolerancja, akceptacja drugiego człowieka, jego odmienności; • Zabawy integrujące, dyskoteki, spotkania klasowe, uroczystości klasowe i szkolne. 	<p>wszyscy nauczyciele, dyrektor, wychowawcy klas, rodzice</p>	<p>cały rok, wg potrzeb, wg potrzeb zgłaszanych przez SU</p>

<p>4. Uczenie rozładowywania napięć: zdrowych, przynoszących ulgę, dopuszczalnych społecznie. Uczenie umiejętności kibicowania, sportowa rywalizacja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uczenie poprzez przykłady właściwego rozumienia solidarności grupowej; • Sportowa rywalizacja, zasady czystej gry; • Propagowanie aktywności fizycznej jako sposobu na rozładowanie napięć; • Organizowanie zajęć dodatkowych (sportowych, tanecznych) przy współudziale GCKiS w Ludwinie; • Pogadanki, psychodramy, odgrywanie ról. 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas, pracownicy GCKiS w Ludwinie</p>	<p>cały rok, wg potrzeb, wg potrzeb zgłaszanych przez SU</p>
<p>5. Edukacja z zakresu zjawiska przemocy; werbalnej, niewerbalnej, przemocy w sieci – cyberprzemocy. Zagrożenia w czasopiśmie, Internecie, telewizji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omawianie przypadków zachowań agresywnych, przemocy werbalnej i niewerbalnej; • Wyjaśnienie zjawiska cyberprzemocy, omawianie przykładów takiego typu przemocy – natychmiastowe reagowanie; • Rozmowy z dziećmi, rodzicami, zwrócenie uwagi na to, co czytają dzieci, co oglądają, jak długo spędzają czas przed komputerem, urządzeniami mobilnymi i telewizorem; • Promowanie aktywności fizycznej (wyjazdy na basen) jako alternatywa dla Internetu, gier komputerowych i telewizji; • Lekcje dotyczące hejtu, mowy nienawiści w sieci i sposobów reagowania na nią. 	<p>wszyscy nauczyciele, wychowawcy klas, nauczyciel informatyki, języka polskiego pedagog, dyrektor</p>	<p>cały rok, wg potrzeb</p>

6. Kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych; propagowanie ekologicznego, zdrowego stylu życia.			
Zadania	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
1. Wdrażanie zasad dbałości o higienę.	<ul style="list-style-type: none"> • Uczenie i przypominanie prawidłowej postawy w czasie nauki i zabawy; • Spotkania z pielęgniarką szkolną – pogadanki; • Uczulenie na szczególną dbałość o higienę ciała i odzieży w okresie dojrzewania; • Dbanie o sylwetkę a anoreksja, bulimia; • Fluoryzacja zębów; • Kwiecień Miesiącem Kultury Zdrowotnej – apel; • Realizacja programów zdrowotnych; • Pogadanki, konkursy plastyczne dla uczniów; • Prelekcje dla rodziców dotyczące wspierania rozwoju i zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zapobieganie najczęstszym problemom zdrowotnym i społecznym dzieci. 	<p style="text-align: center;">wszyscy nauczyciele, dyrektor, pielęgniarka szkolna, wychowawcy klas, E. Bogusz, N. Kaszyca</p>	<p style="text-align: center;">wrzesień, cały rok, zajęcia wg planu raz w miesiącu co 6 tygodni, kwiecień</p>
2. Kształtowanie postaw związanych z ochroną środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenia związane z wypalaniem traw; • Zbiórka zużytych baterii i akumulatorów; • Selektywna zbiórka surowców wtórnych – recykling i jego korzyści; 	<p style="text-align: center;">wychowawcy klas, N. Kaszyca</p>	<p style="text-align: center;">wrzesień, kwiecień, maj-czerwiec, cały rok</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie zachowań ekologicznych poprzez konkursy i akcje organizowane przez SKO; • Zapoznanie z instytucjami działającymi na rzecz ochrony środowiska; • Dbanie o czystość wyznaczonego rejonu szkoły i jej najbliższego otoczenia. 		
3. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na zebraniach dla rodziców, bezpłatne rozdawanie ulotek informacyjnych o szkodliwości palenia tytoniu; • Wykonanie wystawki prac plastycznych dotyczących szkodliwości nałogu palenia papierosów – organizacja plastycznego konkursu SKO – „Nie puszczaj pieniędzy z dymem”; • Światowy Dzień bez Tytoniu, apel; • pogadanki na lekcjach w-f, godzinach wychowawczych; • zajęcia WDŻ. 	wychowawcy klas, N. Kaszyca	cały rok
4. Profilaktyka chorób zakaźnych: profilaktyka zakażeń meningokokowych – realizacja programu „Pierwszy dzwonek”, profilaktyka grypy.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki, prelekcje; • Prezentacje multimedialne. 	wychowawcy klas, dyrektor	cały rok, marzec, październik, grudzień
5. Promowanie zdrowego stylu życia, promocja zdrowego żywienia i aktywności fizycznej uczniów.	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na godzinach wychowawczych; • Powiatowy konkurs Wiedzy o Zdrowiu; • Promowanie aktywności fizycznej (wyjazdy na basen) jako alternatywa dla Internetu, gier komputerowych i telewizji. 	wychowawcy klas, nauczyciel w-f, N. Kaszyca, SU, pielęgniarka szkolna, dyrektor, rodzice	wg planów wychowawczych, cały rok, luty-marzec, kwiecień, na zebraniach rodziców

<p>6. Podejmowanie działań dla ochrony i poszanowania zdrowia własnego i innych – negatywnego stosunku do alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy, zagrożenia środowiska naturalnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie ankiety dla uczniów klas IV-VIII na temat uzależnień; • Prelekcja pielęgniarki szkolnej na temat uzależnień dla klas IV – VIII; • Pedagogizacja rodziców – prelekcja na temat nikotynizmu, uzależnień. Wystawka dotycząca profilaktyki uzależnień; • Konkurs plastyczny nt. uzależnień; • Zapoznanie z konsekwencjami używania środków odurzających; • Pogadanki na godzinach wychowawczych; • Powiatowy konkurs Wiedzy o Zdrowiu; • Kontynuacja programu „Sieć Szkół Promujących Zdrowie” – spotkania z uczniami, rodzicami – poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności; • Zagrożenia środowiska naturalnego – grzyby, rośliny trujące, zwierzęta; • Udział w akcji „Dzień Ziemi”. 	<p>pielęgniarka szkolna, nauczyciel przyrody, nauczyciel biologii, nauczyciel plastyki, A. Zakostowicz, N. Kaszyca, rodzice</p>	<p>październik, luty, kwiecień, cały rok</p>
<p>7. Sposoby organizacji czasu wolnego i uświadamianie znaczenia czynnego wypoczynku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w jesiennym rajdzie „O grono jarzębiny”; • Współpraca z Poleskim Parkiem Narodowym – konkurs „Poleski Park Narodowy – Cudze chwalicie, swego nie znacie”; • Wędrówki piesze, rajdy rowerowe, wycieczki, gry i zabawy ruchowe, zajęcia terenowe; • Promowanie aktywności fizycznej(wyjazdy na basen) jako alternatywa dla Internetu, gier komputerowych i telewizji; • Zajęcia opiekuńczo-wychowawcze podczas dni wolnych od zajęć. 	<p>wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, dyrektor</p>	<p>wg planów wychowawczych, cały rok, ferie zimowe, zimowa przerwa święteczna, wg potrzeb</p>

<p>8. Uświadomienie skutków uzależnień od gier komputerowych, telewizji, Internetu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki na zajęciach lekcyjnych na temat uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy; • Pogadanki na zajęciach lekcyjnych, lekcjach informatyki, godzinach wychowawczych; • Aktywność fizyczna (nauka pływania, wyjazdy na basen) jako alternatywa dla Internetu, gier komputerowych i telewizji. 	<p>wychowawcy klas, nauczyciel w-f</p>	<p>cały rok, wg potrzeb</p>
<p>9. Ukazywanie wpływu reklam i środowiska masowego przekazu na zachowania młodych ludzi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Debaty na godzinach wychowawczych; • Scenki dramatyczne, plakaty, antyreklama; • Dostrzeganie różnic między rzeczywistością a przekazem medialnym; • Kształcenie umiejętności krytycznego wyboru informacji medialnych. 	<p>wychowawcy klas, SU</p>	<p>wg planów wychowawczych, kwiecień-maj</p>

PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE ZE SZKOŁĄ W REALIZACJI ZADAŃ WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNYCH

Współpraca z rodzicami

1. Systematyczne spotkania nauczycieli z rodzicami.
2. Zebrania ogólne rodziców, Rady Rodziców, spotkania z dyrektorem szkoły (co najmniej dwa razy w roku).
3. Wizyty domowe pedagoga i wychowawców (wg potrzeb).
4. Indywidualne spotkania nauczycieli z rodzicami wg potrzeb.
5. Pedagogizacja rodziców.
6. Zapoznanie rodziców z:
  - zadaniami i zamierzeniami dydaktyczno-wychowawczymi w danej klasie i szkole;

- przepisami dotyczącymi zasad oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów;
  - organizacją opieki psychologiczno-pedagogicznej;
  - harmonogramem zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkołę;
  - statutem szkoły.
7. Udział rodziców w podejmowaniu różnych decyzji istotnych dla pracy szkoły: Rada Rodziców, rady klasowe rodziców, indywidualne inicjatywy rodziców.
  8. Współdziałanie z rodzicami podczas organizowania wypoczynku uczniów – wycieczki, biwaki i inne imprezy.
  9. Zapraszanie rodziców do współdziałania w realizacji niektórych zagadnień programowych.
  10. Angażowanie rodziców do wykonywania prac na rzecz szkoły.
  11. Uehonorowanie rodziców najbardziej zaangażowanych w prace na rzecz szkoły - wręczenie podziękowania podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego.

Współpraca szkoły ze środowiskiem

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łęcznej

- korzystanie z zaleceń poradni podczas pracy z uczniem mającym trudności w nauce lub zaburzenia w zachowaniu;
- kierowanie uczniów z problemami dydaktyczno-wychowawczymi na badania, konsultacje;
- zapraszanie pracowników na spotkania z nauczycielami, rodzicami prowadzenie warsztatów, szkoleń.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ludwinie

- finansowanie obiadów oraz zakupu podręczników i przyborów szkolnych dzieciom z rodzin najuboższych;
- współudział uczniów w akcjach dobroczynnych, organizowanych przez GOPS,
- udział pedagoga szkolnego w Posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Komenda Policji w Łęcznej

- spotkania uczniów z policjantem – pogadanki nt. „Bezpieczna droga do szkoły”,
- „Bezpieczeństwo w czasie ferii zimowych i wakacji letnich”,
- współpraca w zakresie rozwiązywania poważnych problemów wychowawczych z uczniami (indywidualne rozmowy, wizyty w domach rodzinnych wychowanków).

Urząd Gminy Ludwin

- Gminny Zespół Oświaty – współpraca zgodnie ze statutem GZO;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – współpraca w zakresie realizowanych w szkole działań profilaktycznych: programy profilaktyczne, pomoce dydaktyczne do realizacji ww. działań (DVD, kasety video, poradniki, itd.).

Gminne Centrum Kultury i Sportu w Ludwinie

- współpraca w zakresie organizowania czasu wolnego dzieci;
- udział uczniów w zajęciach organizowanych przez GCKiS;
- współpraca w zakresie organizowania konkursów, imprez gminnych, promowanie szkoły na łamach prasy lokalnej;
- współudział uczniów w akcjach dobroczynnych, organizowanych przez GCKiS.

Parafia rzymskokatolicka w Rogóźnie

- udział przedstawicieli kościoła w uroczystościach szkolnych;
- udział w rekolekcjach wielkopostnych.

Gminna Biblioteka Publiczna w Ludwinie

- współpraca w zakresie organizowania konkursów, zajęć edukacji czytelniczej i medialnej, imprez gminnych;
- udział w organizowanych imprezach okolicznościowych, zajęciach edukacyjnych;
- spotkaniach z ciekawymi ludźmi (aktorzy, pisarze).

Szkoły z terenu powiatu łęczyńskiego

- organizowanie międzyszkolnych imprez sportowych;
- współpraca podczas organizowania konkursów przedmiotowych;
- udział nauczycieli w pracach komisji egzaminacyjnych.

Inne instytucje, stowarzyszenia oraz organizacje w zależności od potrzeb, np. Fundacji św. Brata Alberta w Lublinie, Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie, Poleski Park Narodowy.

PROCEDURY POSTĘPOWANIA NAUCZYCIELI I PRACOWNIKÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ

im. MARII KONOPNICKIEJ w PIASECZNIE W SYTUACJACH ZAGROŻENIA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ W TRUDNYCH SYTUACJACH WYCHOWAWCZYCH

Wstęp

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady postępowania Policji z nieletnimi sprawcami czynów karalnych jest Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich. Policja zgodnie z art. 37 ustawy, w wypadkach niecierpiących zwłoki zbiera i utrwała dowody czynów karalnych, w razie potrzeby dokonuje ujęcia nieletniego, a także wykonuje czynności zalecane przez sędziego rodzinnego. Dokumentem wewnętrznym uściślającym te zasady jest Zarządzenie nr 15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 roku w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich. Do podejmowania działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych w szkole zobowiązuje Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem. W myśl tego dokumentu szkoły i placówki podejmują działania interwencyjne polegające na powiadomieniu rodziców i Policji w sytuacjach kryzysowych, w szczególności, gdy dzieci i młodzież używają, posiadają lub rozprowadzają środki odurzające. W rozporządzeniu § 10 zobowiązuje szkoły i placówki do opracowania strategii działań wychowawczych i zapobiegawczych oraz interwencyjnych wobec dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem.

Pozostałe akty prawne:

1. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2003 r., Nr 34, poz. 1998).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z późniejszymi zmianami (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późniejszymi zmianami).
3. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179 z późniejszymi zmianami).

Celem procedur jest:

- usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych szkoły w sytuacjach trudnych;
- wskazanie działań naprawczych (korekcyjnych, terapeutycznych);
- zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych poprzez wskazanie działań profilaktycznych;
- wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Warunki konieczne do stosowania procedur

Aдекватne postępowanie w sytuacjach trudnych wychowawczo wymaga dobrego rozpoznania problemu, zdarzenia, pełnej wiedzy na temat ucznia i jego rodziny, rozpoznania motywów postępowania i zastosowania odpowiedniej procedury postępowania. Nauczyciele i wychowawcy mogą wspierać się pomocą pedagoga szkolnego, nadzoru pedagogicznego, personelu medycznego, pracowników ochrony, Policji, Sądu ds. Rodziny i Nieletnich, poradni specjalistycznych. Skuteczność zastosowania procedur wymaga dobrej współpracy ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Metody, którymi można to osiągnąć, to:

- zebrania klasowe integracyjne;
- spotkania indywidualne z wychowawcą;
- spotkania typu wychowawca- pedagog szkolny- rodzic, które można poszerzyć w zależności od sytuacji o dyrektora, nauczyciela uczącego;
- zeszyt wychowawczy ucznia z informacjami o zaistniałych sytuacjach;
- wezwania listowne i telefoniczne;
- udział rodziców w imprezach szkolnych (konferencje, pokazy, prezentacje akademie itp.);
- udział rodziców w wycieczkach szkolnych;
- udział rodziców w działaniach wychowawczych szkoły, np. zapraszanie i prezentacja zawodu, w jakim pracuje rodzic.

Wykaz procedur:

1. Procedura postępowania w sytuacjach agresywnego zachowania ze strony uczniów.
2. Procedura postępowania w sytuacjach przemocowego zachowania ze strony uczniów.
3. Procedura postępowania w sytuacji łamania regulaminu szkolnego.
4. Procedura postępowania w sytuacji wagarów ucznia.
5. Procedura postępowania w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia (wzywiska, szarpanie, uderzenia, zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych).
6. Procedura postępowania w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego na terenie szkoły.
7. Procedura postępowania w sytuacji posiadania przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (ostre narzędzia, np. nóż, żyłtka, kastet itp.).
8. Procedura postępowania w przypadku zachowania uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (wulgarnie zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacerowanie po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela).

9. Procedura postępowania w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły (obelżywe wyzwiska, groźby, opluwanie, przyczepianie karteczek, rzucanie przedmiotami, agresja fizyczna, zabranie przedmiotu należącego do nauczyciela lub pracownika szkoły).
10. Procedura postępowania w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności.
11. Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia.
12. Procedura postępowania w przypadku kradzieży.
13. Procedura postępowania w sytuacji wypadku na terenie szkoły.
14. Procedura postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń na terenie szkoły spożywa alkohol lub przebywa w stanie wskazującym na spożycie alkoholu.
15. Procedura postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk.
16. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyk.
17. Procedura postępowania wobec rodziny niewydolnej opiekuńczo i wychowawczo.
18. Procedura współpracy szkoły z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.
19. Procedura współpracy szkoły z Policją.

Definicja zachowania agresywnego i przemocowego

W psychologii agresja oznacza działanie skierowane przeciwko osobom lub przedmiotom, wywołującym u jednostki niezadowolenie lub gniew.

Agresja może występować w postaci fizycznej lub słownej, może przejawiać się w formie bezpośredniej – skierowanej na osobę lub rzecz wywołującą uczucie wrogości i w formie przemieszczonej – skierowanej na obiekt zastępczy. Wśród naukowców zajmujących się zjawiskiem agresji nie ma zgodności na temat jej źródeł. Ch.N.Cofer i M.H. Appley wyróżniają cztery koncepcje dotyczące źródeł agresji. Według jednej z nich agresja jest instynktem. Druga ujmuje ją jako reakcję na frustrację, trzecia traktuje jako nabyty popęd, a czwarta uznaje zachowania agresywne jako wyuczone przez wzmocnianie. Pojęć „agresja” i „przemoc” niejednokrotnie używa się zamiennie. Definicje przemocy zawierają trzy podstawowe kryteria: rodzaj zachowania, intencje i skutki.

Przemoc – to zachowania agresywne i jednocześnie destruktywne w stosunku do innej osoby lub grupy osób, w wyniku których inne osoby ponoszą uszczerbek na ciele lub w zakresie funkcji psychicznych. Jest to bezpośrednio oddziaływanie jednego człowieka na drugiego w celu zmuszenia go, wbrew jego woli, do zmiany zachowań, zmiany systemu wartości bądź poglądów w jakiejś sprawie. Działanie takie stwarza sytuacje zagrażające bezpieczeństwu fizycznemu lub psychicznemu.

Przemoc powstaje zwykle na podłożu emocjonalnym, ale czasem jest działaniem ściśle i dokładnie zaplanowanym zarówno pod kątem doboru ofiar, zastosowanych form przemocy, a także celów, które napastnik zamierza osiągnąć. Według J. Mellibrudy przemoc jest zawsze intencjonalna, narusza prawa i dobra osobiste jednostki, zawsze powoduje szkody. Przemoc ma tendencje do powtarzania się, jest często rozpaczliwym zagłuszeniem poczucia niemocy. Za przemoc odpowiedzialny jest sprawca, bez względu na to, co zrobiła ofiara. Niektóre przejawy groźenia przemocą są w istocie aktami przemocy.

Czynniki ryzyka wystąpienia zachowań agresywnych i przemocowych mogą tkwić w środowisku rodzinnym, szkolnym lub w grupie rówieśniczej. Zachowania tego typu mogą być również generowane przez środki masowego komunikowania czy gry komputerowe albo wynikać z cech osobowych jednostki.

W opracowanych procedurach przyjęto następujące sformułowania i definicje:

Przez **zachowanie agresywne** rozumie się następujące zachowania:

- celowe popychanie, kopanie;
- bójki;
- stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego i innych – posiadanie niebezpiecznych przedmiotów (środki pirotechniczne, łańcuchy,

- noże, zapalniczki, kije itp.), używanie ognia na terenie szkoły, posiadanie niebezpiecznych substancji;
- wulgarne zachowanie, lekceważący i arogancki stosunek do uczniów i pracowników szkoły;
  - nierespektowanie zarządzeń obowiązujących na terenie szkoły;
  - wymuszanie, zastraszanie, podżeganie do bójek, wyzywanie;
  - dewastowanie mienia szkolnego i cudzej własności itp.

Przez **zachowanie przemocowe** rozumie się:

- powtarzające się dręczenie psychiczne i fizyczne;
- ciągle zastraszanie;
- zjawisko „fali”;
- powtarzające się pobicia, wyzywania itp.

Rozmowa z osobą będącą świadkiem zdarzenia (dyrektor, nauczyciel, pracownik obsługi, inna osoba dorosła przebywająca na terenie szkoły, zwracająca uwagę na niewłaściwe zachowanie ucznia) – rozmowa bezpośrednio po zaistniałym zachowaniu sprzecznym z przyjętymi zasadami. Rozmowa ma na celu przypomnienie panujących zasad i zwrócenie uwagi na to, że uczeń nie powinien w taki sposób postępować.

Rozmowa z wychowawcą klasy – następuje po zwróceniu uwagi na niewłaściwe zachowanie innego pracownika szkoły lub ucznia, który był świadkiem danego zdarzenia. Rozmowa ma na celu, podobnie jak wyżej, przypomnienie panujących zasad i zwrócenie uwagi na to, że uczeń nie powinien w taki sposób postępować. Wychowawca informuje ucznia, że jeśli dane zachowanie się powtórzy, zostaną wyciągnięte dalsze konsekwencje.

Rozmowa z dyrektorem szkoły – ma miejsce wówczas, gdy po rozmowie z wychowawcą klasy, uczeń nadal postępuje niewłaściwie. Dyrektor szkoły w rozmowie informuje o tym, że jeśli dane zachowanie się nadal powtórzy to zostaną wobec ucznia wyciągnięte dalsze konsekwencje.

Upomnienie – stosuje się, gdy uczeń poważnie naruszył normy i zasady panujące w szkole. Upomnienie nie powoduje natychmiastowego obniżenia oceny z zachowania, lecz ma wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru. Jest odnotowane w dzienniku szkolnym. Upomnienie może udzielić wychowawca lub dyrektor szkoły.

Upomnienie wychowawcy na forum klasy – stosowane gdy, upomnienie indywidualne nie jest skuteczne. Udziela się go w obecności całego zespołu klasowego. Zapisuje się go w dzienniku szkolnym, ma ono wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru.

Upomnienie dyrektora na forum szkoły – udzielane jest w przypadku czynu o dużej szkodliwości lub w przypadku, gdy upomnienie udzielane przez wychowawcę klasy jest nieskuteczne. Dyrektor przy obecności wszystkich uczniów i pracowników szkoły zwraca uwagę na niewłaściwe zachowanie ucznia, upomina go i dokonuje odpowiedniego wpisu w dzienniku szkolnym. Upomnienie to ma znaczny wpływ na ocenę z zachowania na koniec semestru.

Nagana – skutkuje natychmiastowym obniżeniem oceny z zachowania i odpowiednim wpisem w dzienniku szkolnym. Stosuje się ją w przypadku znacznego złamania reguł i zasad panujących na terenie szkoły bądź czynu o bardzo dużej szkodliwości.

1. Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów

W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliższej znajdującej się osobie dorosłej.

W sytuacjach objętych procedurami uczeń ma obowiązek podporządkować się do poleceń wszystkich pracowników szkoły.

1. Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie)

1. Nauczyciel przeprowadza rozmowę z uczniem, uświadamiając mu nieodpowiednie zachowanie.
2. Wychowawca informuje rodziców ucznia o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na przeprowadzenie przez rodziców rozmowy z dzieckiem na temat przestrzegania praw człowieka, budowania pozytywnych relacji międzyludzkich.
3. Zwraca się z pisemną prośbą o zgłoszenie się rodzica (prawnego opiekuna) do szkoły: przeprowadza rozmowę z rodzicem (prawnym opiekunem), pogłębiając wiedzę na temat ucznia, jego rozwoju intelektualnego, społecznego, emocjonalnego.
4. W przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji ucznia z rówieśnikami (pobicia, zaczepianie itp.), wychowawca w porozumieniu z rodzicami dziecka kieruje je na badania psychologiczne, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia ucznia.
5. Na prośbę rodzica uczeń ma możliwość uczestniczenia w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych organizowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.
6. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla innych uczniów, dyrektor szkoły w porozumieniu z wychowawcą ucznia kieruje wniosek do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny i Nieletnich o zastosowanie środka wychowawczego zapobiegającego demoralizacji ucznia

Pracownik szkoły

1. Zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary.
2. Rozdzielenie stron.
3. Ustalenie granic: niedopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji.
5. Rozmowa z uczniem – zwrócenie uwagi na jego niewłaściwe zachowanie.
6. Zgłoszenie zaistniałego zdarzenia wychowawcy klasy.

Wychowawca

1. Rozmowa z wychowawcą klasy.
2. Gdy dane zdarzenie powtórzy się więcej niż 3 razy – upomnienie wychowawcy i odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym.
3. Gdy uczeń nadal nie reaguje na upomnienie – poinformowanie rodziców o zaistniałym fakcie; upomnienie dyrektora szkoły i obniżenie oceny z zachowania.

B. Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała itp.)

Pracownik szkoły

1. Zdecydowanie, stanowczo słownie, nie wdając się w dyskusje, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary.
2. Rozdzielenie stron.
3. Ustalenie granic: niedopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej.
4. Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju dalszej interwencji.
5. Udzielenie pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpieczenie miejsca zdarzenia.
6. Wezwanie pomocy medycznej w razie konieczności.
7. Wezwanie wychowawcy (w przypadku jego nieobecności dyrektora szkoły lub jego zastępcy), rozpoczęcie procedury wobec sprawcy zdarzenia.

Wychowawca

1. Powiadomienie pedagoga o zaistniałym zdarzeniu.
2. Powiadomienie rodziców sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia.
3. Rozmowa indywidualna ze sprawcą zdarzenia – poinformowanie go o poważnym naruszeniu obowiązujących zasad, poinformowanie o dalszym toku postępowania.

Dyrektor szkoły

1. Wezwanie rodziców – powiadomienie ich o zaistniałym fakcie.
2. Ustalenie okoliczności zdarzenia – wysłuchanie stron.
3. W przypadku poważnego wykroczenia – wezwanie policji i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w obecności rodziców, wychowawcy i dyrektora szkoły.
4. Upomnienie dyrektora szkoły – odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym.
5. Obniżenie oceny z zachowania.

Udział uczniów w bójkach

1. Interwencja bezpośrednia:
  - rozdzielenie bijących;
  - udzielenie pomocy medycznej poszkodowanym (jeśli jest taka potrzeba).
2. Poinformowanie o zdarzeniu dyrektora.
3. Poinformowanie o zdarzeniu wychowawcy klasy.
4. Interwencja wychowawcy:
  - pośrednio poprzez wpis do zeszytu uwag klasy.
5. Interwencja wychowawcy:
  - rozmowa wychowawcy z uczniami – ustalenie powodu bójki;
  - wysłuchanie wszystkich osób biorących udział w bójce, a także świadków zdarzenia;
  - skierowanie uczestników bójki do pedagoga szkolnego w celu znalezienia przyczyn takich zachowań;
  - poinformowanie o wydarzeniu rodziców biorących udział w bójce.
6. Ustalenie kary dla uczestników w porozumieniu z rodzicami i dyrektorem.

7. Rozmowa pedagoga szkolnego, w obecności wychowawcy, rodzica i ucznia – uczestnika bójki – zobowiązanie do podjęcia terapii radzenia sobie z agresją.

8. W klasach, gdzie wystąpił fakt bójki przeprowadzenie lekcji na temat:

- radzenia sobie z agresją;
- dlaczego przyzwalamy na agresję – syndrom świadka.

2. Procedura postępowania w sytuacjach zachowania przemocowego ze strony uczniów

Używanie wulgaryzmów wobec rówieśników, agresja słowna

1. Przekazanie informacji wychowawcy klasy o zaistniałym zdarzeniu:
  - bezpośrednio;
  - zapis w zeszycie uwag klasy.
2. Rozmowa wychowawcy z uczestnikami zajęcia, określenie przyczyn i skutków.
3. Powiadomienie rodziców o zaistniałej sytuacji.
4. Zastosowanie kar regulaminowych.
5. Rozmowa wychowawcy z uczniem, jego rodzicem, w obecności pedagoga szkolnego – zobowiązanie rodzica i ucznia agresywnego do podjęcia przez ucznia terapii w celu radzenia sobie z agresją.
6. Przeproszenie się uczestników zajęcia.
7. Przygotowanie przez ucznia lekcji wychowawczej na temat kultury języka itp.

3. Procedury postępowania w sytuacji łamania regulaminu szkolnego

Brak zmiany obuwia na terenie szkoły, na lekcji wychowania fizycznego oraz zajęciach pozalekcyjnych

1. Poinformowanie wychowawcy o tym fakcie:
  - Bezpośrednio;
  - pośrednio poprzez wpis do zeszytu uwag klasy.
2. Interwencja wychowawcy:
  - rozmowa z uczniem wyjaśniająca przyczyny braku zmiany obuwia;
  - zastosowanie kary regulaminowej, np. upomnienie wychowawcy;

- w razie powtórki tegoż zachowania zalecenie np. sprzątnięcia wyznaczonego odcinka szkoły (własnymi środkami);
- jeśli uczeń w dalszym ciągu nie nosi obuwia zmiennego, wychowawca obniża ocenę z zachowania.

Spóźnienia na lekcje

1. Interwencja wychowawcy po przeanalizowaniu zapisów w dzienniku:
  - rozmowa wychowawcy z uczniem w celu rozpoznania przyczyn spóźniania się;
  - poinformowanie rodziców ucznia o fakcie spóźnień i rozpoznanej przyczynie.
2. Ustalenie z rodzicami i uczniem działań eliminujących dalsze spóźnienia w związku z uwzględnieniem ich przyczyny, np. zmiana trybu życia.
3. Zastosowanie kary regulaminowej.
4. Przeprowadzenie lekcji na temat:
  - punktualności jako pożądanej cechy osobowości;
  - zasad prawidłowego współżycia w grupie;
  - szacunku dla innych.

Nieodpowiedni strój (ekstrawagancki, zbyt swobodny, biżuteria, kolczyki)

Działania doraźne (reakcja natychmiastowa)

1. Rozmowa indywidualna (nie na forum klasy) z uczniem ubranym niestosownie.
  - przypomnienie Regulaminu Ucznia i zobowiązania, potwierdzonego podpisem, przestrzegania jego założeń;
  - pytanie o przyczyny noszenia w szkole nieodpowiedniego stroju;
  - wskazanie, że szkoła nie jest miejscem, w którym strojem należy podkreślać własną indywidualność.
2. Zwrócenie uwagi na forum klasy, że przez pryzmat stroju często jest postrzegana nasza osobowość („jak nas widzą, tak nas piszą”). Zachowanie nauczyciela powinno być taktowne i musi ograniczyć się do uogólnień, nie zaś do personalnego wskazania winnego ucznia. Nie wolno napiętnować „niestosownie ubranego”, bo zapewne spowoduje to radykalny sprzeciw, a nawet bunt. Nie należy ośmieszać.
3. Zwracając uwagę i uświadamiając uczniowi problem, liczymy na zdrowy rozsądek ucznia i chęć poprawy zachowania – co obliguje nas do tonu życzliwości i wyrozumiałości.

Działania długoterminowe

1. W przypadku skrajnego niedostosowania do realiów szkolnych lub braku poprawy ze strony ucznia zgłoszenie problemu do wychowawcy:
  - rozmowa wychowawcy z uczniem , która może się odbyć w obecności rodzica (o ile nauczyciel widzi taką konieczność);
  - przeprowadzenie lekcji lub cyklu godzin wychowawczych na temat stosowności stroju i dostosowania go do okoliczności, w których się znajdujemy;
  - poruszenie problemu na zebraniu rodziców.
2. Za szczególnie niepokojący przypadek uznajemy sytuację, gdy strój sugeruje przynależność do „subkultur”- w takich przypadkach:
  - wzywamy ucznia na indywidualną rozmowę;
  - kierujemy ucznia na spotkanie z pedagogiem szkolnym i powiadamy pedagoga szkolnego o konieczności wszczęcia działań;
  - powiadamy dyrektora.

Ucieczki z pojedynczych lekcji

1. Przeprowadzić rozmowę z uczniem celem ustalenia przyczyn ucieczek.
2. Zawiadomić rodziców ucznia o ucieczkach.
3. Pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców oraz wychowawcy i ustala warunki współpracy i uzupełnienia powstałych braków wiedzy w wyniku ucieczek.
4. Zobowiązać ucznia do zaliczenia materiału, na którym był nieobecny.
5. Sporządzić listę uczniów notorycznie uciekających z pojedynczych lekcji i uaktualniać ją.
6. Przekazać w/w listę zespołowi wychowawczemu.

4. Procedury postępowania w sytuacji wagarów ucznia

1. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności ucznia, wychowawca telefonicznie powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia o nieobecności – ustalenie przyczyny nieobecności.
2. W przypadku, gdy rodzic zapomniał o usprawiedliwieniu – wychowawca na wniosek rodzica usprawiedliwia nieobecność ucznia.
3. W przypadku, gdy rodzic nie wiedział o nieobecności ucznia – wychowawca wpisuje w dzienniku szkolnym nieobecność nieusprawiedliwioną.
4. W przypadku zdiagnozowania wagarów ucznia wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem, informuje o konsekwencjach, jeśli dany czyn będzie się powtarzał.
5. Udzielenie upomnienia oraz sporządzenie odpowiedniego zapisu w dzienniku szkolnym.
6. W przypadku braku informacji ze strony rodziców/prawnych opiekunów o nieobecności ucznia dłuższej niż 3 dni wychowawca zobowiązany jest

do kontaktu z rodzicami/prawnych opiekunów ucznia i ustalenia przyczyny nieobecności.

7. W przypadku, gdy niemożliwe jest nawiązania telefonicznego kontaktu z rodzicami/prawnych opiekunów ucznia – po tygodniu nieobecności pedagog wysyła pisemne zawiadomienia do rodziców/prawnych opiekunów o absencji ucznia i nierealizowaniu przez niego obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki.
8. W przypadku niereagowania prawnych opiekunów/rodziców na przedłużające się wagary, wizyta wychowawcy i pedagoga w domu ucznia.
9. W przypadku dalszego braku reakcji rodziców/prawnych opiekunów ucznia wszczęcie postępowania administracyjnego i administracyjna egzekucja realizacji obowiązku szkolnego przez organ prowadzący.
10. Dalsze postępowanie leży w gestii organu prowadzącego.

5. Procedury postępowania w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia

(wyzwiska, szarpanie, uderzenia, zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych)

1. Na wniosek ucznia lub pracownika szkoły lub rodzica, dyrekcja szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu.
2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów – podjęcie przez dyrektora szkoły postępowania dyscyplinarnego wobec pracownika – powiadomienie odpowiednich organów zgodnie z Ustawą z dn. 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela.

6. Procedury postępowania w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego na terenie szkoły

1. Uczeń może używać telefonu komórkowego, jeżeli znajduje się na terenie szkoły podczas przerw.
2. W przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego podczas lekcji każdy pracownik szkoły ma prawo odebrać uczniowi telefon. Telefon jest przekazywany dyrektorowi do depozytu.
3. Zatrzymany w depozycie telefon może odebrać jedynie rodzic lub prawny opiekun ucznia.
4. Uczeń, któremu odebrano telefon, otrzymuje odpowiedni wpis w dzienniku szkolnym.
5. W przypadku, gdy uczeń używający telefonu komórkowego podczas lekcji nie odda go pracownikowi szkoły mimo, że zostanie o to przez niego poproszony, otrzymuje naganę wychowawcy klasy.

7. Procedury postępowania w sytuacji posiadania przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (ostre narzędzia, np. nóż, żyletka, kastet itp.)

Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do:

1. Nakłaniania ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu (jeżeli uczeń odmawia oddania przedmiotu zabronionego, należy go poinformować, że ma obowiązek oddać niebezpieczny przedmiot do depozytu).
2. Powiadomienie wychowawcy klasy.
3. W przypadku dalszej odmowy, uczeń ponosi konsekwencje za złamanie regulaminu szkolnego; w przypadku, gdy użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia, natychmiastowe powiadomienie dyrekcji szkoły i podjęcie działania zmierzającego do zapewnienia bezpieczeństwa innym uczniom – odizolowanie ucznia.
4. Wezwanie rodziców do szkoły, powiadomienie o konsekwencjach czynu.
5. Wezwanie policji.
6. Rewizja przeprowadzona przez policję w obecności rodziców ucznia.
7. Powiadomienie kuratora sądowego, gdy uczeń jest pod jego opieką.
8. Obniżenie oceny z zachowania.

8. Procedury postępowania w przypadku zachowania uniemożliwiającego prowadzenie lekcji (wulgarnie zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośne rozmowy, spacery po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela)

1. Nauczyciele mający problem z zachowaniem ucznia na swoich lekcjach zgłaszają ten problem wychowawcy klasy i pedagogowi szkolnemu.
2. Pedagog szkolny diagnozuje sytuację w oparciu o rozmowy z uczniem, jego rodzicami lub opiekunami prawnymi, nauczycielami, instytucjami, które miały kontakt z rodziną ucznia.
4. Nauczyciele wraz z pedagogiem szkolnym wypracowują jednolite, jasne dla ucznia zasady postępowania wobec niego.
5. Wychowawca klasy i pedagog szkolny na spotkaniu z rodzicami lub opiekunami prawnymi ucznia ustalają zasady postępowania obowiązujące w domu, szkole spójne z zasadami wypracowanymi na spotkaniu grupy nauczycieli.
6. Pedagog szkolny równolegle pracuje indywidualnie z uczniem i jego rodzicami, w sytuacjach koniecznych kontaktuje ucznia lub całą rodzinę z instytucjami wspomagającymi szkołę (Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Poradnię Rodzinną, Poradnię Specjalistyczną, MOPR, MOIK itp.).
7. Obniżenie oceny z zachowania.

9. Procedury postępowania w sytuacji naruszenia nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły (obelżywe wyzwiska, groźby, opluwanie, przyczepianie karteczek, rzucanie przedmiotami, agresja fizyczna, zabranie przedmiotu należącego do nauczyciela lub pracownika szkoły)

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga, dyrektora, rodziców i ewentualnie kuratora sądowego.
2. Przeprowadzenie rozmowy przez dyrektora szkoły ze sprawcą.
3. Powiadomienie Policji i Sądu Rodzinnego i Nieletnich.
4. Obniżenie oceny z zachowania oraz odpowiedni wpis do dziennika.
5. Nagana dyrektora szkoły.

10. Procedury postępowania w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności

1. Interwencja– powstrzymanie sprawców.
2. W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia, podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców.
3. Wezwanie rodziców.
4. Ustalenie wspólnie z rodzicami i uczniem sposobu naprawienia wyrządzonych szkód lub uiszczenia opłaty za ich naprawę.
5. Zobowiązanie rodzica i ucznia do podjęcia pracy nad eliminacją wandalizmu z zachowania.
6. W przypadku dużej szkody obligatoryjne wezwanie Policji.
7. Wszczęcie procedur prawnych mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców sprawców lub odpracowanie szkody.
8. Obniżenie oceny z zachowania.
9. Przeprowadzenie lekcji wychowawczej na temat szacunku dla dobra wspólnego.
10. W przypadku, gdy brak jest sprawcy poinformowanie przez dyrektora szkoły uczniów klasy, która mogła dokonać aktu wandalizmu o konieczności ujawnienia sprawcy lub zobowiązanie do pokrycia pełnego kosztu naprawy.

11. Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia

1. Zgłoszenie faktu wychowawcy klasy.
2. Wychowawca powiadamia o fakcie rodziców/prawnych opiekunów ucznia oraz dyrekcję.
3. Rozmowa dyscyplinująca i profilaktyczna – powiadomienie ucznia w obecności rodziców o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia przez osoby niepełnoletnie.
4. Udzielenie upomnienia i odpowiedni zapis w dzienniku szkolnym.

12. Procedury postępowania w przypadku kradzieży

1. Rozmowa wychowawcy z uczniem celem ustalenia przyczyn kradzieży.
2. Poinformowanie dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
3. Wezwanie do szkoły rodziców ucznia i przekazanie im informacji.
4. Sporządzenie zapisu w dzienniku szkolnym.
5. Zobowiązanie ucznia do oddania skradzionej rzeczy ewentualnie pokrycie kosztów skradzionego przedmiotu.
6. W przypadku odmowy współpracy przez ucznia i rodziców powiadomienie Policji.
7. Dalszy tok postępowania prowadzi Policja.

Kradzież na terenie szkoły

Sytuacja, gdy uczeń zostanie złapany na „gorącym uczynku”

1. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga, dyrektora szkoły, przekazanie informacji o okolicznościach czynu, świadków.
2. Przekazanie sprawcy dyrektorowi.
3. Powiadomienie rodziców ucznia i wezwanie ich do szkoły.
4. Powiadomienie przez dyrektora Policji, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.).
5. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa.
6. Zastosowanie wobec ucznia kary regulaminowej.

Sytuacja, gdy został zgłoszony nauczycielowi fakt kradzieży

1. Powiadomienie dyrektora szkoły.
2. Powiadomienie wychowawcy, pedagoga szkolnego.
3. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia.
4. W zależności od sytuacji powiadomienie policji.
5. Zabezpieczenie dowodów przestępstwa.

Postępowanie wobec ucznia, który stał się ofiarą

1. Jeżeli uczeń doznał obrażeń ciała – udzielenie pierwszej pomocy, wezwanie lekarza.
2. Powiadomienie dyrektora szkoły.
3. Wezwanie policji, jeśli istnieje konieczność zabezpieczenia śladów przestępstwa.
4. Powiadomienie rodziców ucznia.
5. Ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
6. Udzielenie pomocy psychologicznej bądź zobowiązanie rodziców do udania się do specjalisty.

W każdym przypadku wychowawca powiadamia na zebraniu rodziców o zaistniałej sytuacji. Na godzinie wychowawczej przeprowadza rozmowy z uczniami, pogadanki na temat kradzieży, przestępstwa. Zorganizowanie spotkania z policjantem.

13. Procedury postępowania w sytuacji wypadku na terenie szkoły

1. Udzielenie pierwszej pomocy w zależności od potrzeb (np. unieruchomienie kończyny, założenie opaski uciskowej, sztuczne oddychanie).
2. Wezwanie lekarza lub karetki pogotowia (w zależności od potrzeby N- L).
3. Zawiadomienie rodziców o wypadku.
4. Obserwacja poszkodowanego do momentu przyjazdu karetki pogotowia.
5. Poinformowanie dyrektora szkoły o zaistniałym wypadku.
6. Dalsze postępowanie prowadzi dyrektor szkoły zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

14. Procedury postępowania w przypadku uzyskania informacji, że uczeń na terenie szkoły spożywa alkohol lub przebywa w stanie wskazującym na spożycie alkoholu

1. Przekazanie informacji wychowawcy, pedagogowi, dyrektorowi o fakcie picia alkoholu bądź podejrzenia, że na terenie szkoły jest uczeń w stanie wskazującym na spożycie alkoholu.
2. Odizolowanie ucznia od reszty klasy, ze względów bezpieczeństwa niepozostawienie go samego; stworzenie warunków, w których nie będzie zagrożone życie ani zdrowie ucznia.
3. W sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia udziela się pierwszej pomocy, wzywa pogotowie ratunkowe.
4. Zawiadomienie rodziców (opiekunów, wychowawców) o sytuacji i konieczności osobistego odbioru dziecka ze szkoły.
5. Kontrola poziomu spożycia alkoholu przez Policję w obecności rodzica, opiekuna, wychowawcy, pedagoga lub dyrektora lub podpisanie oświadczenia rodzica lub wyżej wymienionych osób o stanie nietrzeźwości dziecka.
6. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości Policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień, na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
7. Pedagog w obecności dyrektora szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem.
8. Przygotowanie przez ucznia lekcji wychowawczej na temat szkodliwości alkoholu.
9. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję (specjalistę ds. nieletnich).
10. Podobnie, w sytuacji gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływać wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub Policję.
11. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.
12. W każdym tego typu przypadku uczeń otrzymuje nagane.

15. Procedury postępowania w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk

1. Nauczyciel zachowując środki ostrożności, w obecności drugiej osoby zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu Policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
2. O zaistniałym fakcie informuje dyrektora szkoły, który ma obowiązek wezwać Policję.

3. Po przyjeździe Policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

16. Procedury postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyki

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor, itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ew. innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla Policji.
2. O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
3. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczki, dyrektor szkoły wzywa Policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
4. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją Policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję.
5. Wychowawca i dyrektor szkoły przeprowadzają rozmowę z uczniem i jego rodzicami.
6. Udzielnie uczniowi nagany i obniżenie oceny z zachowania.
7. Z przebiegu sytuacji sporządza się notatkę służbową.

UWAGA:

Zgodnie z przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – w Polsce karalne jest:

- posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych;
- wprowadzanie do obrotu środków odurzających;
- udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia;
- wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.

17. Procedury postępowania wobec rodziny niewydolnej opiekuńczo i wychowawczo

1. Nauczyciel, wychowawca klasy lub inna osoba z kręgu dziecka mająca informacje na temat zaniedbań wychowawczych bądź problemów socjalnych w rodzinie ucznia zgłasza problem pedagogowi szkolnemu.
2. Wychowawca klasy, pedagog szkolny, pielęgniarka, dyrektor szkoły tworzą zespół „pomocowy” obserwujący i diagnozujący sytuację ucznia.
3. Pedagog szkolny i wychowawca klasy rozmawiają z uczniem w celu dokonania diagnozy potrzeb dziecka.
4. Pedagog szkolny i wychowawca klasy kontaktują się z rodzicami lub opiekunami prawnymi ucznia:

- a) zapraszają rodziców do szkoły,
  - b) składają wizytę domową po uprzednim pisemnym zawiadomieniu o zamiarze odwiedzin.
5. W razie braku kontaktu z rodzicami bądź opiekunami prawnymi ucznia pedagog szkolny:
- a) poszukuje innych dróg kontaktu z opiekunami dziecka poprzez pracowników GOPS, Policji,
  - b) w sytuacji poważnych zaniedbań ze strony rodziców dziecka pedagog szkolny występuje do Sądu Rodzinnego o rozeznanie sytuacji rodzinnej dziecka.
6. Na spotkaniu z rodzicami ucznia wychowawca klasy i pedagog szkolny przedstawiają ofertę pomocy pedagogicznej, psychologicznej, socjalnej bądź prawnej.
7. Z każdego spotkania zespołu „pomocowego” z rodziną ucznia sporządza się notatkę.
8. Zespół „pomocowy” stara się włączyć do współpracy GOPS .
9. Wychowawca klasy i pedagog szkolny utrzymują stały kontakt z rodzicami bądź opiekunami prawnymi ucznia i dbają , w miarę możliwości o realizację wspólnych ustaleń.
10. W sytuacji braku lub odmowy współpracy rodziców ucznia ze szkołą, pedagog szkolny występuje z wnioskiem do Sądu Rodzinnego.

18. Procedury współpracy szkoły z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną

Współpraca w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów z trudnościami dydaktycznymi lub wychowawczo-dydaktycznymi

1. Osobą, która podejmuje decyzje o skierowaniu ucznia do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej może być nauczyciel przedmiotu, wychowawca lub rodzic.
2. Decyzje o potrzebie skierowania podejmuje się na podstawie obserwacji ucznia, analizy jego osiągnięć szkolnych lub zachowania.
3. Nauczyciel, wychowawca przekazuje rodzicom informacje o swoich spostrzeżeniach dotyczących ucznia, informuje ich o celu skierowania oraz o możliwości otrzymania pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub innej specjalistycznej, na terenie poradni.
4. Wychowawca wypełnia przygotowany przez poradnię kwestionariusz, potrzebny przy rejestracji ucznia w Poradni; jeżeli istnieje konieczność przekazania poufnych informacji, wówczas wychowawca osobiście lub telefonicznie kontaktuje się z osobą badającą ucznia.
5. Zgłoszenia w poradni dokonuje rodzic/prawny opiekun ucznia.
6. W wyznaczonym dniu badania, rodzic osobiście udaje się z dzieckiem do Poradni, uczeń w tym dniu ma usprawiedliwioną nieobecność.
7. Jeżeli Poradnia w wyniku postępowania diagnostycznego wydaje opinię psychologiczno-pedagogiczną, to ma ona charakter jawny; rodzice mają jednak prawo do zachowania wyników badań w tajemnicy.
8. Jeżeli rodzic udzieli informacji nt. wyników badań czy konsultacji (przekaże opinię lub orzeczenie), wówczas szkoła podejmuje działania, stosowne do zawartych w opinii zaleceń.

9. Rodzic ma prawo do indywidualnego, osobistego kontaktu z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną (bez skierowania); na prośbę specjalisty z Poradni, wychowawca przygotowuje opinię o uczniu.

Na terenie Poradni rodzic może otrzymać pomoc psychologiczno-pedagogiczną w zakresie:

- diagnozowania i korekty przyczyn trudności w nauce;
- korygowania zaburzeń emocjonalnych;
- nauki metod pracy z dzieckiem;
- poradnictwa specjalistycznego;
- specjalistycznych terapii;
- wskazania możliwości kształcenia dla dzieci z wadami fizycznymi, przewlekłymi schorzeniami lub trudnościami w nauce;
- kształtowania umiejętności rozpoznawania uzdolnień dziecka, wskazywania sposobów ich rozwijania;
- treningu umiejętności wychowawczych „Szkoła dla rodziców”.

Współpraca w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów zdolnych

1. Osobą, która podejmuje decyzję o skierowaniu ucznia zdolnego do poradni psychologiczno-pedagogicznej, może być nauczyciel, wychowawca lub rodzic.
2. Decyzję o potrzebie skierowania podejmuje się na podstawie obserwacji ucznia, analizy jego osiągnięć szkolnych i pozaszkolnych.
3. Nauczyciel, wychowawca lub pedagog przekazuje rodzicom informacje o swoich spostrzeżeniach dotyczących ucznia, informuje ich o celu skierowania, wspólnie: nauczyciel przedmiotu, pedagog i rodzic, podejmują decyzję czy celem badania ma być indywidualny program czy tok nauczania z danego przedmiotu.
4. Po dokonaniu wstępnej analizy kierunku uzdolnień ucznia, nauczyciel przedmiotu i wychowawca przygotowują opinię, zawierającą opis funkcjonowania ucznia w aspektach intelektualnym, emocjonalnym i społecznym na terenie szkoły i w domu oraz opis jego dotychczasowych osiągnięć.
5. Zgłoszenia w Poradni i wyznaczenia terminu badań dokonuje rodzic.
6. W wyznaczonym dniu badania, rodzic osobiście udaje się z dzieckiem do poradni, uczeń w tym dniu ma usprawiedliwioną nieobecność.
7. Jeżeli Poradnia w wyniku postępowania diagnostycznego wydaje opinię psychologiczno-pedagogiczną, to ma ona charakter jawny; rodzice mają jednak prawo do zachowania wyników badań w tajemnicy.
8. Jeżeli rodzic udzieli informacji nt. wyników badań czy konsultacji (przekaże opinię czy orzeczenie), wówczas szkoła podejmuje działania, stosowne do zawartych w opinii zaleceń.

19. Procedury współpracy z Policją

1. Policja jest instytucją wspierającą działania szkoły w zakresie profilaktyki, pomocy doraźnej oraz w sytuacjach wymagających nagłych interwencji.
2. Pomoc kierowana jest do uczniów, rodziców, nauczycieli oraz innych pracowników szkoły.

Współpraca w zakresie pracy profilaktyczno-wychowawczej

1. Szkoła i Policja utrzymują stałą współpracę w zakresie profilaktyki zagrożeń.
2. Koordynatorami współpracy są wychowawcy, dyrektor szkoły oraz specjalista ds. nieletnich i patologii właściwej jednostki Policji.
3. Do współpracy ze szkołą zobowiązani są również Policjanci posterunku, w rejonie którego znajduje się szkoła.
4. W celu ustalenia zakresu działań profilaktycznych, na terenie szkoły jednorazowo w ciągu roku szkolnego, przeprowadzana jest diagnoza potrzeb środowiska szkolnego.
5. Na podstawie diagnozy środowiska szkolnego oraz diagnozy środowiska lokalnego przeprowadzanej przez Policję, ustala się zakres działań profilaktycznych.
6. Działania profilaktyczne obejmują:
  - spotkania wychowawców, nauczycieli, dyrektorów szkół i rodziców z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmujące tematykę zagrożeń przestępczością, demoralizacją dzieci i młodzieży oraz uzależnieniami;
  - spotkania tematyczne uczniów z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, unikania zagrożeń czy zachowań ryzykownych itp.;
  - wspólny – szkoły i Policji – udział w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Współpraca w zakresie pomocy doraźnej

1. Pomoc doraźna udzielana szkole ze strony Policji opiera się na wymianie informacji o zagrożeniach i zdarzeniach zagrażających życiu i zdrowiu uczniów występujących na terenie szkoły.
2. Wychowawca, nauczyciel czy inny pracownik szkoły, który stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym dyrektora szkoły,

a następnie rodziców lub opiekunów nieletniego.

3. Szkoła w powyższych sytuacjach, podejmuje wobec ucznia środki zaradcze (powiadomienie rodziców, ostrzeżenia ucznia, skierowanie do specjalistów itp.).
4. Gdy wyczerpane zostaną środki możliwe do wykorzystania przez szkołę w określonej sytuacji, dyrektor szkoły lub pedagog szkolny powiadamiają Policję.
5. Wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły obowiązują „Procedury postępowania nauczycieli i metody współpracy szkół z Policją w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży przestępczością i demoralizacją”, które stosuje się:
  - w przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzania się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji;
  - w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków;
  - w przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancje przypominającą wyglądem narkotyki;
  - w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancje przypominające narkotyki;
6. Po przekazaniu sprawy Policji, dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

Współpraca w sytuacjach wymagających nagłych interwencji

1. Sytuacje wymagające nagłej interwencji występują zawsze, gdy dochodzi do popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat, lub w przypadku, gdy któryś z uczniów stał się ofiarą czynu karalnego.
2. Dyrektor szkoły lub pedagog szkolny w takich sytuacjach, wzywa do szkoły Policję, przekazując informację o zdarzeniu.
3. W przypadku, gdy uczeń jest sprawcą czynu karalnego, nauczycieli i innych pracowników szkoły obowiązują następujące etapy postępowania:
  - niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły;
  - ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia;
  - przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły szkolnemu pod opiekę;
  - powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy;
  - niezwłoczne powiadomienie policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca nie jest uczniem szkoły, a jego tożsamość nie jest nikomu znana;
  - zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.
4. W przypadku, gdy uczeń stał się ofiarą czynu karalnego, nauczycieli obowiązują następujące etapy postępowania:
  - udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnienie jej udzielenia poprzez wezwanie lekarza w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń;
  - niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły;
  - powiadomienie rodziców ucznia;

- niezwłoczne wezwanie Policji w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.
5. W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać Policję.
  6. Każda dotycząca uczniów wizyta Policjanta w szkole, powinna być wcześniej zasygnalizowana dyrektorowi lub uzgodniona z innym pracownikiem szkoły.

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat a nie ukończył 17 lat.

Jeżeli przestępstwo ma miejsce na terenie szkoły, należy wezwać Policję. W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić Policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub Policję (art. 4 Upn i art. 304 Kpk).

W przypadku znalezienia na terenie szkoły broni, materiałów wybuchowych, innych niebezpiecznych substancji lub przedmiotów, należy zapewnić bezpieczeństwo przebywającym na terenie szkoły osobom, uniemożliwić dostęp osób postronnych do tych przedmiotów i wezwać policję - tel.2296997 lub 112.

O obowiązujących procedurach w sytuacjach zagrożenia szkoła informuje rodziców na spotkaniach z rodzicami. Powyższe procedury są opublikowane w serwisie internetowym szkoły.

EWALUACJA PROGRAMU

Program Wychowawczo-Profilaktyczny naszej szkoły jest dokumentem otwartym. Będzie on podlegał ewaluacji zgodnie z pojawiającymi się potrzebami. W procesie ewaluacji biorą udział uczniowie, rodzice i nauczyciele. Ocena podejmowanych działań nastąpi na zakończenie każdego roku szkolnego. Informacje o realizacji programu będą uzyskiwane poprzez:

- obserwację i ocenę zachowań uczniów w różnych sytuacjach;
- rozmowy z uczniami, nauczycielami, rodzicami;
- wywiady z rodzicami;
- ankiety wśród uczniów, nauczycieli, rodziców;
- analizę własnych dokonań;
- analizę dokumentacji szkolnej (wpisy w dziennikach, wyniki konkursów itp.);
- opinie nadzoru pedagogicznego.

Ewaluacji programu dokona zespół powołany przez dyrektora szkoły. Program Wychowawczo-Profilaktyczny może ulegać modyfikacjom. Zmiany w programie będą zatwierdzane na posiedzeniach Rady Pedagogicznej i po zatwierdzeniu przekazywane do uchwalenia Radzie Rodziców.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny opracował zespół nauczycieli w składzie:

Elżbieta Wróbel – **przewodnicząca zespołu**
Członkowie zespołu: Emilia Bogusz
Joanna Pawlak

Zaopiniowano na posiedzeniu Rady Rodziców dnia: ..... r.

Zaopiniowano przez Samorząd Uczniowski dnia: ..... r.

Zatwierdzono na posiedzeniu Rady Pedagogicznej dnia: ..... r.